

Páneurópai kongresszus Budapesten

Magyarország útja Európába címmel szombaton megkezdődött Budapesten a Közgazdaságtudományi Egyetem előadótermében a Nemzetközi Páneurópai Unió kétnapos kongresszusa.

Vittorio Pons, az unió nemzetközi elnökségének ügyvezető főtitkára bevezető előadásában hangsúlyozta: a német-francia ellentételen évtizedekkel ezelőtt csaknem hajótörést szenvedett unió nem érzelmi, hanem gazdasági alapokon fejlődhet csak tovább, a gazdasági mellett politikai együttműködésre is szükség van. Bernd Posselt, a szervezet nemzetközi elnökségének tagja a Kelet-Európával foglalkozó szekció elnökhelyettese arról beszélt, hogy a legutóbbi páneurópai piknik alkalmával – amelynek időpontja csaknem egybeesett az Ausztria és Magyarország közötti vasfüggöny lebontásával – Nyugat-Európa elfogadta az összeurópai koncepciót, hiszen a keleti blokk több évtizedes elkülönülése nem etnikai, hanem a jelenleg megszűnő külpolitikai nyomással magyarázható. A Páneurópai Unió gazdaságilag sem hagyja magára a térség népeit – hangsúlyozta.

Szentágothai János professzor, a nemzetközi szervezet magyar szekciójának elnöke arra emlékeztetett, hogy országunk az egyetlen olyan európai állam, amelyik milliós nagyságrendben tudhatja nemzetiségi kisebbségben etnikumát. Ezzel magyarázható, hogy a pártokon felüli páneurópai mozgalom Magyarországon ekkora érdeklődést váltott ki.

A tanácskozáson elhangzott feltevéseket kérdések követték. Ezek sorában vetődött fel, hogy a keresztény kulturális hagyományok talaján álló unió tagjai közé fogadná-e a nem keresztény Szovjetuniót, illetve a felvételt már kérvényező Törökországot. A válaszból kitűnt: az unió számára nem a Szovjetunió, hanem Oroszország lehet partner, Törökországgal pedig nagyon szoros együttműködést kívánnak kialakítani, akár egy leendő Földközi-tengeri közösgén belül.

(MTI)

A vitában többen is megfogalmazták a szabad vállalkozási és a humanista ideál fontosságát, míg mások a két német állam egyesülésével kapcsolatos aggályait is kifejtették, elengedhetetlennek tartva az új Németország semlegességét. A német-lengyel határ kérdését is igyekeztek azonban páneurópai szellemben értelmezni, miszerint az egyesült Európában nem lesz értelmük többé a határvitáknak.

Siebert Alber, az Európai Parlament alelnöke a vasfüggöny lebontásának és a határok megnyitásának jelentőségét emelte ki beszédében. Véleménye szerint tartós béke korszaka következik, hiszen az európai népek számos problémát csak együtt képesek megoldani. Lord Henry Plumb, az Európai Parlament volt elnöke kijelentette: a korábbi generációk alatt egyszer sem adódott ilyen nagyszerű alkalom Európa felvirágoztatására.

A tapsorkán közepette emelvényre lépő Habsburg Ottó beszédében az elmúlt év történelmi jelentőségét emelte ki, amikor eltűnt Európából a zsarnokság. Utalva a második világháború előtti német-francia ellentét mai megszelídülésére, reményének adott hangot, hogy a népek közötti megbékélés hasonló módon sikerül e térségben is. Szerinte nagy szükség van ma a hazafiságra. Ez abban különbözik a nacionalizmustól, hogy a többi nemzet megbecsülését is jeleníti. A legközvetlenebb célként jelölte meg Magyarország számára, hogy bekerülhessen az Európai Parlamentbe. Szerinte ez még ebben az évben sikerülhet. Egy következő terv, az Európai Közösségbe történő belépés, a gazdasági feltételek fokozatos megteremtésével hosszabb távon képzelhető el. Ezen a téren sem ítélt jogosnak semmiféle pesszimizmust. Szólt az európai közös környezetvédelem fontosságáról, végül az oktatási programok egyesítésére is kitért, kihangsúlyozva a nyelvtanulás jelentőségét. Nagy sikerű előadása mintegy meghatározta a vasárnap estig tartó kongresszus hangulatát.

Veszprémben csomagolnak,
Hajmáskérről indulnak

Ma délben búcsúztatják az elsőket

Alighanem menetkészen várták a csapatkivonási egyezmény aláírását a hazánkban állomásozó szovjet egységek, mert első csoportjuk – két katonai szerelvény – már ma délben el is indul hazafelé. A veszprémi helyőrséghez tartozó egyik zászlóalj csomagolt elsőként, s ma bevonulnak a hajmáskéri vasútállomásra. Ünnepélyes búcsúztatásukra a veszprémi lakotanya parancsnokhelyettese, Vlagyimir Stromilov alezredes meghívta a veszprémi lakosokat, a városi tanács vezetőit és a sajtó képviselőit hétfőn déli 12 órára a hajmáskéri vasútállomásra.

Szerkesztőségünk él a meghívással, s tudomásunk szerint a „hivatalos” búcsúztatáson kívül a veszprémi Fidesz csoport is készül a maga módján elkészönni a szovjet katonaságtól...

- EYK -

Kire és mire vártak a kézigránátok?

(A rendőrségnek rutineset, a közvéleménynek háborzongató írás a 4. oldalon.)

Negyvenkét évesen kezdett magyarul tanulni

(Tanulságos politikusportré Bohumil Dolezsárlól a 6. oldalon.)

Az aláírás pillanata

Fotó: Soós Lajos (MTI)

Moszkva, 1990. március 10., déli 12 óra

Aláírták a csapatkivonási megállapodást

Szombaton, március 10-én reggel hét órakor indult az a különrepülőgép Moszkvába, melynek fedélzetén utazott Horn Gyula (és kísérete) azzal a céllal, hogy Eduard Sevardnadzéval aláírják azt a kormányközi megállapodást, mely a szovjet csapatok Magyarországról való kivonásának kérdéseiről és menetrendjéről szól. Mint ismeretes, a csapatkivonásról már korábban megkezdődtek a tárgyalások a két ország között. Pénteken Somogyi Ferenc külügyminisztériumi államtitkár és Ivan Aboimov szovjet külügyminiszter-helyettes parafálta a kormányközi megállapodást, miután sikerült megállapodniuk, hogy a Szovjetunió álláspontjával szemben 1991. június 30-ig – tehát két hónappal korábban – befejeződik a szovjet csapatok kivonása hazánkból. Ezen a tárgyaláson egyebek között részt vett (megfigyelőként) a tizenkét országos listát állító párt képviselőiben Demszky Gábor (SZDSZ), Kósa Lajos (Fidesz) és Raffay Ernő (MDF). Am az egyezmény ünnepélyes aláírásán nem jelentek meg. (Erről és más egyebekről külön interjút készítettünk velük, amit holnap lapunkban közlünk.)

Horn Gyula Moszkvába érkezését követően kíséretével együtt a külügyminisztérium vendégházába ment, ahol több mint egy órán át Eduard Sevardnadzéval tárgyaltak, majd szakértők és az újságírók jelenlétében pontosan délben aláírták a nagy jelentőségű megállapodást.

Délután a külügyminisztérium sajtóközpontjában sajtótájékoztatót válaszolt külügyminiszterünk az újságírók kérdéseire. Természetesen több kérdést kapott a magyar nép akaratát is kifejező csapatkivonásokkal kapcsolatban, melyhez Horn Gyula hozzáfűzte, hogy e lépést a gorbacsovi politika jegyében tehetjük csak meg. Elmondta, hogy megítélése szerint (erről külügyminiszter társával is szót váltottak) új alapokra kell helyezni a magyar-szovjet kapcsolatokat, annál is inkább, mert ma már elavult a magyar-szovjet barátsági és kölcsönös segítségnyújtási egyezmény.

A különrepülő moszkvai idő szerint hat órakor indult vissza Budapestre.

- hm -

Felül kell vizsgálni az '56-os bevonulást

Exkluzív interjú Horn Gyula külügyminiszterrel

Moszkvából hazafelé tartva a repülőgépen Horn Gyula külügyminiszter interjút adott lapunknak. Két témával kapcsolatban kérdeztem, s mint kiderült, ezekről is szó volt szombaton délelőtt Moszkvában azon a beszélgetésen, melyet Horn Gyula és Eduard Sevardnadze folytatott.

– Várható-e, hogy a közeljövőben, vagy kicsit később felülvizsgálják a szovjet csapatok 1956. november 4-i magyarországi bevonulását? Számíthatunk-e arra, hogy az 1968-as csehszlovákiai bevonuláshoz hasonlóan újraértékelik?

– Erről is beszélgettünk délelőtt Sevardnadzéval, mégpedig úgy került szóba, hogy a szovjet külügyminiszter beszélt a fehér foltok eltüntetéséről, meg arról, hogy sok mindent meg kell vizsgálni a két ország közös múltjából. Én ennek kapcsán kifejeztem egyetértésemet, s mondtam, hogy ezek közül kiemelném az 1956-os szovjet katonai beavatkozás felülvizsgálatának a jelentőségét. Különös tekintettel arra, hogy akkor volt egy elvi deklaráció a be nem avatkozásról – emlékezzünk csak az akkori szovjet kormánynyilatkozatra! És ezzel ellentétben, ezt

semmibe véve került sor a beavatkozásra.

– Külügyminiszter-társa miként fogadta fölvetését?

– Teljesen nyitott volt ebben a kérdésben. Azt mondotta, hogy egyetért ezzel, hozzá kell látni a felülvizsgálathoz és az akkori történésektől való elhatárolódáshoz.

– Vagyis ez a „hozzá kell látni” már múlt időt jelent, hiszen Önök ketten megtették az ehhez szükséges első lépést március 10-én délelőtt. Tehát elhelyezték a „mérőöldkövet”.

(folytatás a 2. oldalon)

Felül kell vizsgálni az '56-os bevonulást

Exkluzív interjú Horn Gyula külügyminiszterrel

(folytatás az 1. oldalról)

– Igen. Ezt én is így ítélem meg, bár hozzá kel tennem, hogy nem ezzel a céllal utaztam Moszkvába. De mivel leültünk e beszélgetésre, s eleve megállapodtunk abban, hogy a kétoldalú kapcsolatok legfontosabb kérdéseit megvitadjuk nagyobb távlatokban is és elvi alapon – mert sok minden más is szóba került – természetesen, hogy ezt a nagyon is élő kérdést tisztázzák, rendezni kell.

– Ez a nemzetközi diplomáciában szóbeli megállapodásként értékelhető.

– Így van. Pontosan így van.

– A következő kérdéskörben szeretném, ha kifejtene véleményét a német újraegyesítéssel kapcsolatban, azaz,

hogyan jelenthet Európa átstrukturálásában?

– Az a véleményem, hogy a német újraegyesítést megakadályozni nem lehet. Létre fog jönni az egységes Németország. Ahogyan mi elsőként fogalmaztuk meg itt Közép-Kelet-Európában a berlini fal leomlása után, hogy a németek joga eldönteni, hogy egyesüljenek-e, vagy sem, én ezt ma csak megerősíteni tudom. En az önrendelkezés kategóriájába sorolom azt is, hogy a leendő egységes Németország döntse el, hogy hol kíván lenni: a NATO-hoz kötődik, semlegességre törekszik, vagy valamiféle más státuszt akar magának. Ez döntően a németek dolga. Ugyanakkor természetesen minden ilyen esetben, de különösen egy ilyen

óriási – nagy gazdasági és minden egyéb potenciállal rendelkező – ország esetében figyelembe kell venni a nemzetközi, s azon belül különösen az európai realitásokat. Bele kell ezt a kérdést illeszteni az összeurópai folyamatokba. Biztos vagyok abban, hogy nemcsak a „négy plusz kettő” tárgyalásai (majd amelyek után négy plusz egy lesz) keretében kell ezt rendezni, hanem minden olyan érintett ország véleményének a figyelembevételével is, amelyek az újraegyesítés kapcsán közvetlenül is érintettek a biztonságuk szempontjából. Hozzá szeretnék tenni még valamit. A Szovjetunió számára ez egy óriási kérdés politikai és érzelmi szempontból egyaránt. Sőt! Ma a Szovjetunióban ez egy nagy belpoliti-

kai kérdéssé vált. Hiszen bármennyire is eltelt a második világháború óta negyvenöt esztendő, az ott élő emberek ehhez érthetően mésként viszonyulnak, mint a legtöbb európai ország. Gondoljunk csak a 26 millió halottra, az óriási áldozatra... A Szovjetunióban élők nagyon nehezen tudnának elfogadni egy olyan fajta rendezést, amely kétélyt hagy bennük abban az értelemben: hogy egy olyan egységes Németország jön létre, akitől az idő múltával valamiféle fenyegetés várható. Sok mindent kell tehát mérlegelni, de ez nem változtathat azon az alapvető felfogásomon, hogy a rendezés a német önrendelkezés kategóriájába tartozik.

– Úgy tudom, hogy a Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei hamarosan találkozhatnak. Vajon ez a téma is szóba kerül?

– Szombaton találkozunk Prágában és ez lesz a központi kérdés.

V. Horváth Mária

A Szovjetunió a következő három év során jelentősen csökkenteni föld alatti atomrobbantásainak számát, s kísérleti telepét is elköltözteti Közép-Ázsiából – írja a The Washington Post szombati száma, meg nem nevezett szovjet és amerikai forrásokra hivatkozva. Az amerikai napilap szerint mindez a lakosság részéről – elsősorban a szemipalatyinszki kísérleti telep körzetében – megnyilvánult erőteljes tiltakozás eredménye. A lap úgy értesült, hogy Moszkva a szemipalatyinszki telepen még további 27 robbantást tervez a kísérleti terület 1993-ban esedékes bezárásáig. Ez a szám 40 százalékos csökkenést jelent a robbantások jelenlegi gyakoriságához képest. A The Washington Post egyúttal megerősíti azokat a korábbi híreket, amelyek szerint az új telep az északi sarkkör térségében fekvő Novaja Zemlja szigeten épül majd fel. Ez ellen egyébként Norvégia máris tiltakozott és részletes magyarázatot kért a szovjet kormánytól.

„A hivatásos hadsereg: ábránd”

Kárpáti Ferenc:

Nem hiszem, hogy visszarendeződés lesz a Szovjetunióban

Kárpáti Ferenc honvédelmi miniszter és Borsics László altábornagy, a honvédség vezérkari főnöke Hollandiából visszajövet a ferihegyi repülőtéren válaszolt az újságírók kérdéseire.

– Semmi akadályát nem látom, hogy a hét végén aláírjuk a megállapodást a Szovjetunióval csapataik kivonásáról – mondotta Kárpáti. – Erről a két kormány már tavaly elvi egyetértésre jutott, s a szovjet vezetés most úgy foglalt állást, hogy semmi indoka nem lenne a szovjet csapatok további állomásoztatásának Magyarországon.

Borsics altábornagy hozzátette: Az év végéig a szárazföldi csapatok 70, a légierő 60 százaléka eltávozik, a hátramaradó egységek pedig előreláthatólag jövő február végéig, illetve május folyamán hagyják majd el az országot.

A szovjet csapatok sok mindent itt hagynak majd, olyan fogyóanyagokat és felszerelési tárgyakat, amelyek elszállítása túl költséges lenne, számunkra viszont hasznos lehetne. Csak üzemanyagból is mintegy százezer

tonnáról, száz vasúti szerelvényre való szállítmányról van szó – mondta a vezérkar főnöke –, mindezekről ugyancsak meg kell állapodni a tárgyalásokon.

A minisztert megkérdezték: Mi lesz a csapatkivonási egyezmény sorsa, ha a Szovjetunióban netalán visszarendeződés történik? – Nem hiszek ebben az eshetőségben – hangzott a válasz.

A két katonai vezető szerint méltánylást érdemelnek a szovjet fél érvei, amelyek értelmében technikailag lehetetlen gyorsabban lebonyolítani a kivonulást.

Nyugati kapcsolatok: az egyenlőség alapján

Az utóbbi időben megélelnkült katonai kapcsolataink a NATO országaival. Kárpáti Ferenc mostani hollandiai látogatása ennek nem első és egyetlen jele: korábban a holland védelmi miniszteren kívül járt már nálunk angol és belga kollégája, a közel-

jövőben pedig ide várjuk a francia, a nyugatnémet és az olasz védelmi minisztert. – Szívesen ápoljuk kapcsolatainkat azokkal – fogalmazta meg Kárpáti Ferenc a magyar álláspontot –, akik egyenlőnek tekintenek bennünket és nem szabnak különös politikai feltételeket.

– Van-e arra lehetőség, hogy a magyar honvédség korszerű nyugati haditechnikához jusson és változtasson az eddigi egyoldalú szovjet orientáción a hadfelszerelés tekintetében? – érdeklődtek az újságírók.

A miniszter egy példával felelt: A holland légierőnél az F-16-os amerikai harci gép a domináló típus. Nagyjából a Mig-29-esnek felel meg, mely annyira korszerű, hogy nálunk még be sem vezették. Csak hogy az F-16-os ára minden felszerelés nélkül is 21 millió dollár. A Mig ennek a felébe sem kerül. Borsics altábornagy hozzátette: Lehetetlen volna hirtelen egészen másféle haditechnikára áttérni, mint amit hadseregünk eddig használtunk.

Ha szovjet-magyar viszonylatban áttérünk a konvertibilis valutában való elszámolásra – kérdezte egy tudósító –, akkor dollárért vesszük majd meg a Mig-eket? A miniszter csak annyit mondott erre, hogy fegyverzet vásárlására eddig is körülbelül annyit költöttünk, mint amennyi hasonló árucikk eladásából befolyt.

A magyar-holland katonai kapcsolatok

A magyar katonai küldöttség hollandiai fogadtatása végtelenül barátságos volt – mondotta Kárpáti Ferenc –, mindhárom haderőnemenél a világon mindent megmutattak: a létesítményeket, a hadsereg szervezetét, a fegyvereket, a haditechnikát. Beültünk egy Leopard-2-es típusú harckocsiba, vezetőjük is egy darabig – kitűnő, modern típus.

A hollandoknál 16–18 hónap a sor-katonai szolgálat, de épp most készülnek a reformra, mely ezt 12 hónapra csökkentik majd. Más a behívások rendszere: kéthavonta hívnak kiképzésre egy-egy kontingenset. Nagyon korszerűek a kiképzőbázisok, a tisztek, de még a tiszthelyettesek is nagyon felkészültek.

Szovjet parlamenti ellenzék

Az elnöki hatalom bevezetése és az első szovjet elnök kedre tervezett megválasztása ellen foglalt állást vasárnap a szovjet parlamenti ellenzék. A képviselőcsoport kétnapos, sokszor késő éjszakai vita után határozatban rögzítette álláspontját, amely szerint jelenleg nincsenek meg az elnöki hatalom bevezetésének feltételei. Az ellenzék szerint egyrészt az új szövetségi szerződés megkötéséig nem szabad semmiképpen sem bevezetni az elnöki rendszert, és mindenképpen figyelembe kell venni a köztársaságok véleményét is. Másrészt az elnök tekintélyét csak az biztosíthatja, ha általános választás eredményeként bírja az ország lakosságának bizalmát – ezért eleve elfogadhatatlan az, hogy a Népi Küldöttök Kongresszusa (NKK) válasszon elnököt. Annál is inkább, mert abban egyetlen köztársaság, az Oroszországi Föderáció képviselői vannak többségben. Az elnöki hatalom bevezetéséről minden egyes köztársaságnak népszavazás útján kellene döntenie. Ha az NKK az elnöki rendszer bevezetése mellett dönt, akkor ez tovább élezi a központ és a köztársaságok ellentétét, növeli a tekintélyelvű hatalom bevezetésének veszélyét, s az államhatalom erősödése helyett annak gyengüléséhez és a Szovjetunió széteséséhez vezet.

Az ellenzék szerint az elnöki hatalom feltételeinek létrejöttéig a Legfelsőbb Tanács elnökét kellene felruházni olyan pótlólagos jogkörökkel, amelyek lehetővé teszik a demokratikus átalakítások meggyorsítását és a helyzet stabilizálását.

A VILÁG HÍREI

– Ez az év döntő lesz a Szovjetunióban, hiszek abban, hogy a demokratikus erők izmosabbak, mint a konzervatívok vagy reakciócsok, de az erő nem elegendő a siker biztosításához – jelentette ki a The Independent politikai szerkesztőjének adott londoni nyilatkozatában Tatjana Zaslavszkaja. A nemzetközi hírnevű szovjet reform-közgazdász abból az alkalomból érkezett a brit fővárosba, hogy angol nyelven kiadták „A második szovjet forradalom” című könyvét.

– Észtországban szombaton megalakult a Liberális Demokrata Párt. Az alakuló kongresszuson 250 párttag vett részt. Meghívotként jelen volt a magyar Szabad Demokraták Szövetségének képviselője, Krasztev Péter is. A párt az alapítók szándékai szerint nyugati típusú liberális pártként kíván tevékenykedni, amelynek egyik fő célja az észti függetlenség megteremtése. A párt elnökévé a köztársaságban ellenzéki tevékenységéről ismert Paul Erik Rummo költőt választották meg.

– Ötvenzeres ellenzéki választási nagygyűlést tartottak az ukrán fővárosban, Kijevben. A megmozdulást az ellenzéki ukrán népfőnt, a RUH szervezte. A nagygyűlés szónokai – köztük Szergej Odarics, a RUH titkára – választási csalással vádolták az SZKP ukránjai képviselőjelöltjeit.

– A mongol állami- és pártvezetés, és az ellenzéki pártok képviselői szombati megbeszélésükön megállapodtak abban, hogy még az idén megtartják az 1991-ben esedékes parlamenti választásokat. Addig is teljesen szétválasztják a párt és az állam tevékenységét.

A szombati tárgyalási forduló eredményeit ismertető közös sajtótájékoztatón a hatalmon lévő párt ideológiai felelőse és az ellenzéki pártok vezetői egyetértettek abban, hogy a jelenlegi parlament hitelességéről tartandó népszavazás előtt is egyenlő feltételeket kell biztosítani valamennyi politikai erőnek.

– Chilében vasárnap ünnepélyes keretek között beiktatták hivatalába Patricio

Aylwin elnököt, Chile 17 év óta első demokratikusan megválasztott köztársasági elnökét. Chilének utójára Salvador Allende személyében volt alkotmányos elnöke egészen 1973. szeptember 11-éig, amikor Augusto Pinochet vezetésével véres puccsal meg nem döntötték a baloldali népi egységkormány hatalmát. Chile életét azóta katonai kormányzat irányította Pinochet vezetésével.

– Több napon át tartó véres tüntetések nyomán lemondott Prosper Avril tábornok, Haiti katonai elnöke. A szigetország irányítását hétfőtől polgári kormány veszi át. Ennek élére ideiglenes megbízatással Gilbert Austinit, a Legfelsőbb Bíróság jelenlegi elnökét állították a diktátor távozását kicsikaró pártok.

– Az Egyesült Államok szombaton hajította végre idej első kísérleti atomrobbantását. A nevadai sivatagban lévő kísérleti telepen 450 méterrel a földfelszín alatt felrobbantott szerkezet hatóereje – a Pentagon közleménye szerint – 20 és 150 kilotonna között volt.

Változások a magyar hadseregben

Kárpáti Ferenc rámutatott, hogy a honvédségben is növelni kívánják a hivatásos katonák súlyát, csökkentik a sorállományúak arányát. Ezt demográfiai okok is szükségessé teszik, ha azt akarjuk, hogy az ország védelmi képessége a kellő szinten maradjon. A hivatásos katonák térnyerése katonai szempontból kétségkívül előnyös, azonban költséges. Nálunk egy hivatásos katoná mintegy négyszer annyiba kerül mint sorállományú társa – hangsúlyozta a vezérkar főnöke. Ezért ábránd azt hinni, hogy a közeljövőben át lehet térni a tisztán hivatásos katonákból álló hadseregre. Ezt a hollandok sem tartják megvalósíthatónak.

A CSEMADOK közgyűléséről

A csehszlovákiai demokratikus változásokat híven tükröző, gyökeres megújulást hirdető programnyilatkozat elfogadásával fejezte be Pozsonyban kétnapos rendkívüli országos közgyűlését a CSEMADOK. A szövetséget továbbra is ezzel a betűszóval jelölik majd, de a teljes név megváltozott: Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kulturális Szövetsége helyett Csehszlovákiai Magyarok Demokratikus Szövetsége lett. Az Országos Választmány névre átkeresztelt Központi Bizottság elnökségének elnökévé ismét Sidó Zoltánt választották.

A programnyilatkozat, amelynek pontos szövegét az országos választmány önti majd szabatos formába, leszögezi: a CSEMADOK kulturális és társadalmi érdekvédelmi szervezet. Ez egyrészt végleges szakítást jelent azzal a korábbi állapottal, amelyben a hatalom igyekezett a CSEMADOK tevékenységét a magyar nemzetiségi közművelődés és az amatőr művészeti mozgalom területére korlátozni – igaz, hogy teljes sikert ebben soha nem ért el. Másrészt elhatárolódott a CSEMADOK azoktól, akik egyfajta összmagyar politikai párttá való átalakulását szorgalmazták.

A politikai illetve a kulturális-társadalmi szervezetek világos megkülönböztetésének fontosságáról beszélt egyebek közt Duray Miklós is, aki a szombati ülésen szólalt fel. Az ő vezetésével szervezik Csehszlovákiában az Együttélés nevű politikai mozgalmat, amely élvezi a CSEMADOK támogatását. Az Együttélés valamennyi – nemcsak magyar és nemcsak nemzetiségi – kisebbség kollektív jogainak érvényesítéséért kíván küzdeni. Az immár országosan bejegyzett mozgalom – mint Duray mondta – a népi politizálás szellemében tevékenykedik.

A másik jelentős csehszlovákiai magyar politikai szervezethez, a Független Magyar Kezdeményezéshez (FMK) ugyanakkor továbbra is hűvös viszony fűzi a CSEMADOK-ot. Az FMK polgári-liberális szellemiségű tömörülés és idegenkedik a nemzetiségi alapon való politizálástól – bár a kisebbségi jogokért szintén küzdeni akar. A CSEMADOK – mostani rendkívüli közgyűlésén – a két legjelentősebb magyar politikai szerveződés közül egyértelműen az Együttélés mozgalom mellett tette le a voksot, miközben hangoztatta, hogy jó kapcsolatokra törekszik az FMK-val is.

A közgyűlés felszólalói és a programnyilatkozat megszövegezői úgy értelmezték a CSEMADOK kulturális és társadalmi érdekvédelmi szerepét, hogy mind általános politikai, mind pedig konkrét szervezési kérdések széles skáláján fogalmazták meg igényeiket. Így például kívánatosnak mondták a parlamentáris demokrácia megteremtését, az emberi jogok tiszteletben tartását, a család szuverenitásának érvényesítését, a magyar oktatásügy helyzetének a javítását, a népnevelő tevékenység ideológiáktól mentessé tételét.

A rendkívüli közgyűlés levelet intézett Václav Havel csehszlovák köztársasági elnökhöz, és felszólította őt arra, hogy tekintélyét és alkotmányos jogkörét érvényesítve álljon ki a nemzetek és a nemzeti kisebbségek közötti tolerancia mellett, támogassa a csehszlovákiai magyarság jogos követeléseit. A Csehszlovákiában élő magyarokat aggodalommal tölti el a legutóbb elfogadott választási törvény, amely nem biztosítja egyértelműen a nemzeti kisebbségek képviselőit a csehszlovák törvényhozásban – olvasható a levélben. A CSEMADOK arra kérte Havelt, hasson oda, hogy a készülő új alkotmány méltóképpen biztosítsa a nemzeti kisebbségek egyéni- és kollektív jogait.

A közgyűlés egy másik levelet is megfogalmazott. Ezt a Szövetségi Gyűlés és a Szlovák Nemzeti Tanács elnökéhez valamint a szlovák kormányfőhöz juttatják el, és szorgalmazzák benne, hogy Komárno-(Komárom-)ban hozzák létre a Jókai Mór Magyar Egyetemet.

A CSEMADOK belső szervezetében is megújulásra törekszik. A változás elvi lényege, hogy kimondták: az ezentúl alulról építkező szövetség szakít a demokratikus centralizmussal. A közgyűlésen hivatalosan is rehabilitálták azokat, akiket a Husák-féle, úgynevezett konszolidációs pártpolitika jegyében a hetvenes évek elején kizárták a CSEMADOK-ból, vagy akiket politikai meggyőződésük miatt más sérelem ért. A tisztújítás során elnöki tisztségében megerősítették Sidó Zoltánt. Két társelnököt választottak Szabó Rezső és Dobos László személyében – mindkettőjük a most rehabilitáltak közé tartozik. A CSEMADOK főtitkára Neszméri Sándor, titkára Bárdos Gábor lett.

Bizonyára sokan emlékeznek még a Panorámában több mint egy hónapja látottakra: egy magas, szemüveges, kopaszodó férfi áll a mikrofonnál, és higgadtan tűri a románul elhangzó becsmérléseket, és a teremben összegyűlt, felheccelt tömeg fujjolását. És mindezt azért kénytelen elviselni, mert nem sokkal előbb bejelentette, hogy a Bolyai Farkas Líceum magyar, míg a Papiu Ilarian román tanítási nyelvű középiskolává lesz, igaz, a határozat végrehajtását de facto a következő tanév kezdetére halasztották. A nyugodt úriember: Kincses Előd, a Maros megyei Nemzeti Megmentési Front Tanácsa első alelnöke, Tőkés László korábbi védőügyvédje.

– Csodálom töretlen tenniakarását, csorbítatlan optimizmusát, ahogy az örökös támadások közepette sem hajlandó elállni eredeti célkitűzéseitől, azaz az erdélyi magyarság és a román nép egymásra találását sürgető törekvésektől. Igaz, Ön a vörös irtózat utolsó hónapjaiban Tőkés László védelmét is el merte vállalni...

– Nézze, az állandó fenyegetéseket már annyira „megszoktam”, hogy szinte már rájuk sem hederítek. Annál elképesztőbb eset már úgysem létezhet, mint amire Cojocaru generális vete-medett: haditörvényszékkel fenyegetett meg, mondván, ezzel az egész iskolaüggyel felforgattam Marosvásárhely nyugalmát. És túlzás nélkül kijelenthetem az ismert jelmondat mintájára, hogy „nincs Cuvintul Kincses nélkül” (Cuvintul Liber, marosvásárhelyi román nyelvű napilap. THF.) De nem válaszolok a sajtótámadások-

Tőkés László védőügyvédje képviselő lesz?

Már megszoktam a fenyegetéseket...

ra, csak ha fontos, elvi jelentőségű kérdéssről van szó.

– Igen, a sajtó. Romániában hihetetlenül megnőtt az érdeklődés az újságok iránt, olyannyira, hogy talán hosszabb sorok kígyóznak a standok előtt, mint az „aranykorszak” élelmiszerboltjainál. Százötven-kétszáz ezer lakosú városokban 10–15 lap is megjelenik, akár 30–50 ezer példányban.

És nincs remittenda! Ugyanakkor a megjelent írások és publikációk számához mérten csak nagy ritkán olvashatunk ezen kiadványokban őszinte, a magyar-román megbékélést óhajító gondolatokról. Sőt, azt a kijelentést is megkockáztatom, hogy egynémelyik kifejezetten a közönség manipulálására törekszik!

– Erre, ha megengedi, egy jellemző példával válaszolnék. A Cuvintul élesen kikelt ellenem amiatt, mert egy magyar nemzetiségű tanárnőt az anyanyelvén íródott levélben tájékoztattam arról, hogy ügyében a megye tanügyi főinspektora az illetékes. A tanárnő azt az ominózus irományt – hivatkozással – be is mutatta a hivatalban. Lett is azon pillanatban hatalmas felzúdulás! „Az olvasók kérdeik – írta a lap – hogy mit is jelent ez a levél, és egyáltalán, mi a hivatalos nyelv Romániában!” Hőzátesszem, meglehetősen bárgyú módon próbálták palástolni szűkkeblűségüket, hiszen az úgynevezett „olvasók” honnan is tudhatták volna meg a levél tartalmát?

– Térjünk vissza az iskolaüggyre. Ön szerint mi lenne a megoldás?

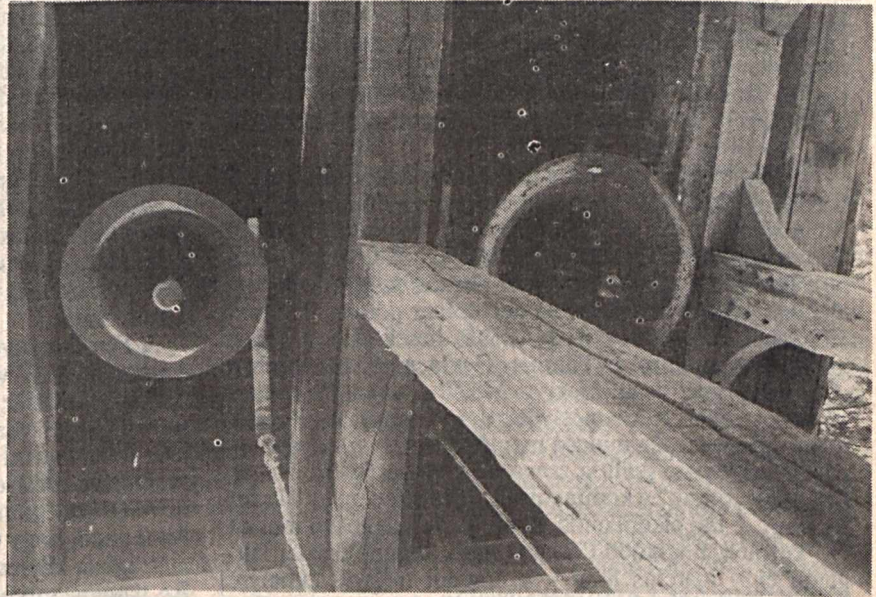
– A kérdésben vallott álláspontom korántsem egyezik a vásárhelyi „türelmetlenekével” – akik azonnal vissza akarják kapni azt, ami őket kétségtelesen megilleti –, mert követeléseik elszabadítják az indulatokat. Meggyőződésem szerint döntést csakis az okta-

Erdélyi pillanatok

Háromasfalú

Kapfínger András felvételei

ségek számára megnyugtató a tény, hogy a listás választások lehetőséget biztosítanak a töredék szavazatok összegyűjtésével arra, hogy esetleg több képviselőjük is bekerülhessen a parlamentbe.

– A nagy rejtély a Vatra Romaneasca. Öntől hallottam: „amennyiben megnyilvánulásai törvénybe ütközőek lennének, annak szigorát kell velük szemben alkalmazni!” Határozott szavak. Párbeszédre nem gondoltak?

– Ma sem mondhatok mást, mint korábban. A szélsőséges, nem ritkán uszító fellépéseknek csakis így lehet elejét venni. Ez mindkét félre, pontosabban minden szervezetre vonatkozik. Szerencsére az RMDSZ ennél sokkal józanabb és megfontoltabb politikát folytat, távol áll tőlük mindenféle végletes cselekedet. Párbeszéd? Erre egyelőre semmi remény. Már csak azért sem, mert nem vagyok híve annak, hogy csak az egyik fél közeledjen, míg a másik csak mondja a magáét.

– Befejezésül engedjen meg egy, a személyes kapcsolatait firtató kérdést: Tőkés Lászlóhoz milyen viszony fűzi?

– Bennisőséges. Eleinte – még novemberben – csak fivérével, Andrással tartottam kapcsolatot, mert a romániai előírások szerint az ügyvéd nem keresheti fel ügyfelét a lakásán. Később azután megismertem Lászlót is, aki legutóbbi találkozásunkkor azzal búcsúzott el: „Eddig Te védted engem, ezentúl én védlek Téged!”

(t.) Hámori Ferenc

Fotó: – Kapfínger –

Finisben

Politikai szegfűk forradalma Salgótarjánban

avagy; kísért a múlt...?

Egyre közeleg március 24. Az első szabad(abb) választás, 1945 óta. Egyre élesebbé kezd válni a küzdelem a hatalom megszerzéséért. Így megesik – lásd Leninvárost! –, hogy gikszer szűszik a számításba. A felkínált „magas labdát” aztán ki-ki sajátos szándékai szerint leüti. Ez is része a voksokért folyó ádáz csatának. Mindenki bizonyítani akar; „mi vagyunk az igazi!”

Nógrád megyét egykoron úgy emlegették széles e hazában, hogy „It élnek a legmegbízhatóbb kommunisták!” Am ezt inkább a megye vezetőire érthették, akik kemény kézzel kiirtották az önálló gondolatokat a fejekből. Így nem csoda, ha a többpártrendszer térnyerése Nógrád megyét valahogy elkerülte. S a késői ébredést nehéz lesz pótolni. Helyzeti előnyéből adódóan az új MSZMP dicselkedhet a legnagyobb tagsággal; maga Thürmer Gyula, a párt első embere vezeti a megyei listát! Igaz, az MSZP „csapata” is ismert névvel – Jakab Róbertné választva – indul. A végeredményt tekintve még minden megtörténhet, hisz’ további tíz párt is versenybe szállt a szavazatok elnyeréséért. Megeshet, hogy „elesik” a kommunisták bevehetetlennek hitt fellegvára?... Ezt elkerülendő, komoly „felvilágosító munkába” kezdtek. Legutóbb Pozsgay Imre, államminiszter látogatott el – március 8-án – a nógrádi megyeszékhelyre. Rövid salgótarjáni kerteskörnyéjén során köszöntötte napon alkalmából a megyei OTP asszonyait és lányait, majd kíséreléssel átvonult a megyei moziba.

A kultúra e szentélye néhány hete még „November 7. Filmszínház” névre hallgatott. Aztán egyik napról a másikra visszakapta eredeti nevét – „Apolló Mozi” lett belőle. Nyilván nincs összefüggés a jeles vendég és a keresztelő között. Ami biztos, egy régi emlékek kevesebb...

Erre azonban nem igen gondoltak a Magyar Szocialista Párt tagjai, akik zsúfolásig megtöltötték a nagytermet, hogy hallhassák és láthassák kedvencüket, Pozsgay Imrét.

A szónok nem is okozott meglepetést. Határozottan agítált pártja programja mellett. Talán segítette a „Hajrá Pozsgay!” bekiabálás is... Mindenesetre azzal a kijelentésével, hogy: „A választások után más minőségű intézmények, parlamentáris demokrácia keretei között élünk majd. Ezek a választások az első kísérlet adják meg arra, hogy a politikai tagolódás az érdekek szerinti vitás helyzetek kikristályosodjanak és később egy erős kormányzat, törvényhozás megteremtésével az ország válságnak kezelésére is alkalmas legyen” – sokan egyetértettek. A külföldi tőke nem az ország színére, hanem az ország stabilitására fog megmozdulni – mondta a szónok. Majd hazug, hamis állításnak nevezte azokat az állításokat, miszerint a szocialista párt hatalomátmentő párt, takargatni valója van, ezért meglapul a

választási küzdelemben. Állítását a többi között az állampárt szétzúzásával, a reformerők kiérlelésével, egy zsinatrendszer elutasításával próbálta alátámasztani. Hangsúlyozva, a szocialisták legfőbb érdeme a Magyarországon zajló békés forradalom, ami történelmi tény.

Riasztónak nevezte azonban azokat a politikai programokat, melyek a tisztaság vagy a tisztogatás jegyében lépnek fel. Történelmi példákon keresztül utalt arra a veszélyre, hogy a hatalom megszerzése után az elszámoltatás helyett a leszámolás következhet... Majd annak az évtizedes gyakorlatnak a megváltoztatásáról szólt, hogy minden vezető posztot megváltoztathatóvá, leválthatóvá – felelőssé! – kell tenni.

A kérdésfeltevés lehetőségével elsőként egy csalódott egykori(?) MSZMP-tag élt, de hozzászólással terebélyesedett mondandója; ezért(?) a szocialisták tapssal próbálták (el)hallgatásra ösztönözni az idős asszonyt. Aki nem ártalotta felemlegetni emlékeit: „Annak örülök, hogy Önöknek szegfű van kitűzve, úgy mint Kádár Jánosnak 57-ben, mikor itt volt a kollégium udvarán. (Ezután már fütty is hangzott!) Az a gond, hogy Őt, az egyedüli munkást, a Központi Bizottságban kihasználták. Azok, akik a munkásokból éltek. Ez nagyon szomorú!” A „lincshangulatban” a helyzetet Pozsgay Imre mentette meg válaszával. Az elmúlt évi októberi eseményeket, az egykori MSZMP megszűntét szerencsés eseményként értékelte. Kijelentve; így kerülhetünk el azt, hogy hazánkban is olyan változások történjenek mint az NDK-ban vagy Romániában például. Mivel Isten tudja ki hogyan és miért került az egykoron 800 ezres konglomerátumba, amely amőbaserűen mozgott. De a párt fölött is oligarchia uralkodott – meg az ország fölött is. Ebben a formában arra redukálták a párttagságot, annak szerepét, hogy szakadatlan helyesléséről biztosítsa a felsőbbbséget. Ez visszataszító szerepök.

Majd azt az óhaját osztotta meg közönségével, hogy az ne legyen becsületbeli minősítés tárgya, ki „milyen megszűrt” ment az egykori (860 ezres) MSZMP tagjai közül. Mert ellenkező esetben, a magukat igazságtévőknek kinevezők fogják a polgárháborút meghonosítani. És akkor Magyarország nem a fölépítőn megy be Európába, hanem egy hosszú libanoni vagy afganisztáni állapot után, a cselédlépcsőn – 10 év múlva.

A helyzet valóban nem rózsás – jegyezte meg valaki a pártgyűlésről kifelé menet. Talán ezért választották jelképül épp’ a szegfűt...

Gáspár István Gábor

BUDAPEST-BÉCS

Lesz közös világkiállítás

A magyar-osztrák vegyes kormánybizottság aláírta a Budapest-Bécs közötti világkiállításról szóló szerződést. Az ünnepélyes aktus alkalmából a két fél a budapesti Béke Szállóban sajtófogadást tartott, amelyen a vegyes bizottság képviselői vettek részt.

Magyar részről Glatz Ferenc kulturális miniszter, a hazai delegáció vezetője, osztrák részről Erhardt Busek felsőoktatási és kulturális miniszter, az osztrák küldöttség vezetője ismertette a szerződés lényegét, mindketten szöveget egyúttal az eddig végzett és a következő munkálatokról.

Glatz Ferenc elmondta, hogy a világkiállítás megrendezésére létrehozott magyar kormánybizottság feladata, hogy az új kormány megalakításáig fölmérje és összegezze a világkiállítással kapcsolatos hazai gazdasági, kulturális és infrastrukturális lehetőségeket, és azokról kellő információkat nyújtson mind a kormánynak, mind a közvéleménynek. – Az osztrák fél jóval előbbre jár nálunk előkészületekben – szögezte le a magyar miniszter. – Korábban megkezdte hazai közvéleménye tájékoztatását és ráhangolását is, másrészt gazdasági élete, infrastruktúrája fejlettebb a miénknél, ami szintén elősegítette korábbi ébredését. Emellett míg a mai magyar közélet egyelőre a pártok közti egyezkedés, megállapodáskeresés fárasztó és társadalmi energiákat lekötő gondjaival viaskodik, addig az osztrák társadalmat jelenleg nem kötik ilyesfajta béklyók. Ausztriában például már háromórás nyílt tévéadást is sugároztak a világkiállítás témaköréből, sőt az értelmiséget is teljes egészében megnyerték a nagyszabású megmozdulás számára. A magyar miniszter egyúttal megígérte, hogy hazánk rohamléptekkel behozza tájékoztatásbeli és egyéb lemaradásait.

A magyar fél április elejére kidolgozza a világkiállítás pontos és részletes gazdasági, műszaki finanszírozási forgatókönyvét, ezt javaslat formájában a hó közepén a kormány elé terjeszti, amelyről április 20-a körül kormánydöntés születik. A világraszóló esemény színhelye Dél-Buda 40 hektáros területe lesz, de Magyarország déli, pécs-szegedi, valamint keleti, tokaj-debreceni körzetében is centrumot alakítanak ki. A dél-budai központ területi kisajátítási és infrastrukturális kérdéseiről két hét múlva dönt a magyar kormánybizottság. Az ezzel kapcsolatos minimalizált költségek várhatóan 18-22 milliárd forintba rúgnak. A törekvések szerint ott állami támogatás nélkül szándékoznak előteremteni. A kormány a kisvállalkozókat és az ületembereket is mozgósítani szándékozik a világkiállítással kapcsolatban, de semmiképpen nem engedi, hogy a vállalkozások egyetlen kézben összpontosuljanak.

Erhardt Busek elmondta, hogy Ausztria örül a világkiállítás iránt megnyilvánuló fokozódó magyar érdeklődésnek, egyúttal külön öröm számára a térség többi országában tapasztalható növekvő figyelem is. A most aláírt szerződésben helyt kaptak a környező országok, és városok – elsősorban Pozsony és Szlovénia – bevonására vonatkozó tennivalók is. Ami az osztrák előkészületeket illeti – folytatta Busek úr –, már kormánydelegációnk összetétele is jelzi, hogy igyekszünk előre tekinteni. Küldöttségünkben ezért kapott helyet nemcsak Bécs főpolgármestere, hanem a következő, sevillai világkiállítás feladataival megbízott kormánybiztosunk is.

Az osztrák fél már túl van az események és feladatok konkrét és szoros határidő-forgatókönyvének elkészítésén, és jelenleg Magyarország szellemi arculatával ismerkedik. Következő, hosszú távra szóló tervek az, hogy közös osztrák-magyar szellemi profil alakítsanak ki. Ennek érdekében máris ötven magyar művészt hívtak meg ausztriai tartózkodásra, ismerkedésre, barátkozásra.

Kocsis Klára

Az SZDP alelnökének nyilatkozata

Az MSZP 1990. március 9-én nyilatkozatot tett közzé a valamikori MSZMP és a Magyarországi Szociáldemokrata Párt közötti pénzügyi kapcsolatokról.

Az MSZP Országos Irodája közli, hogy „támogatást kérő levelet” kapott a Szociáldemokrata Párt vezetőitől 1989. május 2-án. A levelet „a párt elnöke”, valamint Baranyai Tibor és „vélteljesen” Bácskai Sándor írta alá. Az MSZP Országos Irodája ezek után arra szólít fel, hogy ez ügyben „konzultáljanak elnök-asszonyommal”.

Az MSZP közleménye ezzel azt a látszatot kelti, mintha az említett levelet aláírta, meg nem nevezett pártelnök azonos lenne a párt jelenlegi elnökével, Petrasovits Annával. Fel kell hívnom az MSZP figyelmét arra, hogy Petrasovits Anna csak 1989 novemberétől a Szociáldemokrata Párt elnöke. Az említett levelet az a Révész András írta alá, akit a novemberi kongresszus nem erősített meg ebben a tisztségében.

A fent említett levél egyébként nem „támogatást kért, hanem arra szólítja fel az MSZMP-t, hogy a Szociáldemokrata Párt 1948-ban elkönfiskált vagyonával számoljon el és szolgáltassa ezt vissza pártunknak.

Mindezek alapján meg kell ismételnem az MSZP által kifogásolt kijelentésemet: a Magyarországi Szociáldemokrata Párt jelenlegi vezetése soha semmilyen támogatást nem kért, nem kapott és nem fogadott el egyetlen más magyar párttól vagy szervezettől sem.

Budapest, 1990. március 10.

Fischer György
az SZDP alelnöke

Kire várt a kézigránát?

Egykori várának háta mögött van Várpalotán a Thuri Györgyről elnevezett tér. Egyfelől az omladozó várfal, félkaréjban a „szocialista iparváros” szocreál stílusú lakótelepei határolják. A tömbházak közül alig emelkedik ki az evangélikus templom tornya. Hangulatos, ápolott kert övezi a kis templomot. Itt, a nyílni készülő tavaszi virágok között bukkantak rá egy kézigránára a szomszédos általános iskola alsó tagozatos diákjai március 8-án. Az esetnek hamar híre futott, s még az azonnal értesített rendőrök kiérkezése előtt találtak az emberek még egy kézigránát. Alig száz méterrel arrébb, egy forgalmas ABC-áruház közvetlen közelében. Kis darabon be van itt szakadva a járda; a nyílásban, az aszfaltréteg alatt lapult a gránát.

Ezen a környéken nem ritkaság az elhagyott löszér, robbanószerkezet. Maradt jócskán a világháborúból, de hagyogattak el készleteikből a városban és vidékén nagy számban állomásozó, gyakorlatozó szovjet csapatok is. Ha azonban gyerekek találnak ilyesmire, magasabba csap az aggodalom. Még inkább felbolydulnak a kedélyek napjaink feszült politikai légkörében: közeledik a választás, előbb ünnepeljük – még meg sem szoktuk, hogy szabadon – március 15-ét, s alig párn apja, hogy a kormányfő MSZMP-s puccskísérletről beszélt a parlamentben.

Jó ilyenkor olyan nyugodt embereket látni, mint a várpalotai rendőrök... Három nappal az eset után a várpalotai Fidesz-csoport egyik aktivistájával, Gerebics Lászlóval kértünk bebecsátatást a városi rendőrkapitányságra. A talált kézigránátok ügyében – mondta a Fidesz-jelvényes Gerebics. A portablakon kinéző civilruhás nyomozón csak egy pillanatra lett úrrá a rendőrrutin: – Miféle kézigránátok? – kérdezte csodálkozva, de aztán ezt nem játszotuk tovább. Felszólított telefonon, majd előzékenyen felkísért Petrócz Gézához, a megbízott bűnügyi osztályvezetőhöz. Ahol hamarosan kiderült, hogy kísérlőnk éppenséggel az egyik legilletékesebb az ügyben, lévén, hogy Jancsek Vince hadnagy a várpalotai kapitányságnak az a tisztje, aki a tűzszerezstudományból alapfokú kiképzést is kapott. Emiatt azon a bizonyos napon őt küldték a helyszínre, s ő volt az, aki kézbe vette, majd gépkocsival a közeli lőtér megfelelő helyére szállította a gránátokat, ahol majd felrobbantják azokat. Ha van bennük robbanóanyag egyáltalán, mert Jancsek hadnagy következetesen kerüli, hogy kézigránátok nevezze őket, két tárgyról beszél, amelyek küllemük alapján lehetnek kézigránátok is... Ha kézigránátok voltak – tudjuk meg kérdezősködésünkre – akkor pedig semmiképpen sem ma használatban lévő típusúak, valószínű tehát, hogy háborús maradványokról van szó. A két rendőr felváltva nyugtat bennünket: rutineset az ilyen, annyira, hogy még nyomozást sem indítottak. Talált löszerről van szó, az illet jejjegyzőkönyvezik és átadják a honvédségnek megsemmisítésre. Bűncselekményre utaló jelet nem találtak.

Nyugalmunk viszonylagos. Belátjuk, hogy akár véletlen is lehetett, mindenesetre aggasztó, hogy egymáshoz ilyen közel, de nem egymás mellett két gránát is felbukkant. S ha a templomkertbe a frissen kihordott tőzeggel került, hogyan került egy másik nem messze onnan az ugyancsak nem régen beszakadt aszfaltréteg alá? Még aggasztóbb, hogy ezen a téren lesz az új 48-as emlékmű – Rieger Tibor munkája – felavatásával egybekötött városi ünnepség március 15-én. S ha lehet tovább fokozni, hát még aggasztóbb, hogy a gránátok előkerüléséhez még közelebb, mondhatni kő(?)hajításnyira tőlük, a tér sarkán tavaly az MDF által állított emlékkönel tervezték külön március 15-i megemlékezésük megtartását az ellenzéki pártok, szervezetek...

A rendőrök az mondják, ők a március 15-i ünnepségekről még senkitől sem kaptak hivatalos tájékoztatást. Gerebics László ezért tájékoztatja őket, hogy a 48-as emlékmű avatása a városi tanács rendezvénye, erről tehát a tanácsiak illetékesek bejelentést tenni. Ő a Fidesz részéről csak annyit tud bejelenteni, hogy tervezett rendezvényük biztonságát nem látják szavatolva, ezért a külön megemlékezés megtartásától eltekintenek.

Vajon lapulnak-e másutt is gránátok? S vajon kire, mire várnak?

Láng György Géza

Az Országos Választási Bizottság közleménye

1. Az 1989. évi XXXIV. törvény 11. paragrafus (1) bekezdése értelmében a helyi stúdiók sugárzási körzetükben kötelesek a jelöltek választási programját, legkésőbb a választást megelőző napig, legalább egyszer, ingyenesen közölni.

Miután a törvény említett rendelkezése „jelöltekről” szól, magától értetődik, hogy a helyi stúdióknak ez a kötelezettsége a sugárzási körzetbe eső egyéni választókerületekben független jelölteként nyilvántartásba vett jelöltek szemben is fennáll.

Az esélyegyenlőség jegyében célszerű, ha a helyi stúdiók és egyéb tájékoztatói eszközök a pártok által állított egyéni választókerületi jelöltek számára nyitva álló feltételekkel azonos feltételek szerint biztosítják a füg-

getlen jelöltek számára is az őket népszerűsítő fizetett választási hirdetések közzétételét.

2. A képviselőjelöltek költségvetési támogatásának összege jelöltenként 25 000 forint. A független jelöltek számára a Pénzügyminisztérium névre szólóan, állandó lakcímkökre utalványozta a fenti összeget. A pártjelölteket megillető támogatást a pártok számlájára egy összegben a Pénzügyminisztérium átutalta.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a támogatást csak dologi kiadásokra lehet fordítani. A támogatás felhasználásáról 1990. április 24-ig a Pénzügyminisztérium Társadalmi Közkiadások Főosztályán, számlákkal igazoltan el kell számolni.

Óriásoknak – törpéknek

Ellestek... valamit az ellenzékiek a szegfűkimalóktól. Kicsiben persze, merthogy nekik csak ennyire telik. A fővárosban, a kandelaberekben lábujjhegyen is elérhetetlen magasságban ikresített szegfűket mutogatók bizonyára megmosolyognak a kaposvári kísérletet, amelynek az ötlete ejnye már megint az óceánon túlról érkezett. Méghozzá Connecticut állam-ból. S hogy mennyire, azt csak a szegfűt kínálóknak tudják, mivelhogy ők fogadták föl a furfangos jenkit, aki kitalálta annak a rafinált módját, hogy még a legnyurgább rossz szándékú nyújtózkodó se érhesse el a közszemlére tett megújulást ígérő plakátjaikat. A fővárosi sugár, kör és más főúttonalag mentén sorjázó kandelaberek fregoliin lengedező látvány adhatta az ötletet a kaposváriaknak. Elkészítették ugyanis ők is a szemmagasság fölé ragasztani a hirdeteményeiket, az aranymetszés fölé. De azért a békaperspektívából is jól látható fokozatokra. Na szóval tanultak a szegfűsöktől a kaposvári ellenzékiek. Ugy csinálják, hogy az óriások se érhessek el, de azért a törpék is jól láthatóak, ki mit ígér, ki milyen táncra kíván perdülni a tisztelt választóval. Nézzük csak. Tovariscsi konyec. Tudjuk, merjük, tesszük. Mit lehet ehhez fűzni? Lássuk. Még ha nem is eredeti, következőképp egy huncut vasba se került az ötlet.

– Vallató –

Fizetni kell, fűteni nem muszáj...

PATIKA MASZEKBAN

Két zöldséges, két virágolt és két kocsmá után végre gyógyszerár is nyílt Pécs egyik új lakótelepének, a Rózsadombnak kies sétálóutcáján. Nem is akármilyen! Az *Ötörnyű Patika* az ország első, és ezidáig egyetlen teljes körű ellátást biztosító magán-gyógyszertára. A környezetet, a barátságos, a belépőt két udvarias hölgy fogadja, mindketten gyógyszerészek.

– *Hogy jutott eszébe ez a vállalkozás?* – kérdeztem dr. Várszegi Lászlónétól, az egyik tulajdonostól.

A gyógyszerárakat, ahol előzőleg dolgoztunk, felszámolták. Az eredetileg keresztény patika volt. Épült ugyan helyette egy másik, de ez nekünk valahogy nem tetszett. Úgy éreztük, hogy elidegenedünk a betegetől és szeretünk volna valami újat csinálni. Persze a véletlen is közrejátszott, mert megtudtuk, hogy a városnak ezen a környéken nincs patika, viszont nagy szükség lenne rá. A helyiség adott volt, kijöttünk megnézni és úgy gondoltuk, belevágunk.

– *Hogy sikerült megszerezni az engedélyeket?*

A Társadalombiztosítási Igazgatóságon hallottam egy előadást, ahol szóba került ez a téma. Úgy tűnt, hogy nem zárkoznak el, sőt támogatták az ötletet. Tavaly októberben aztán beadtuk a kérvényünket a Szociális és Egészségügyi Minisztériumba. Egy hónap múlva meg is érkezett a miniszter asszony válasza az engedéllyel együtt. Azt is tudtuk, hogy a tanács az üzlethelyiséget csak patikának hajlandó eladni. Pénzünk ugyan nem volt, de sikerült megegyezni, és részletfizetési kedvezményt kaptunk.

– *Maszeként okoz-e nehézséget a gyógyszerek beszerzése?*

– Ez nagyon izgalmas kérdés. Ami-

kor belevágtunk, sokan azt mondták, hogy úgy sem fog sikerülni, mert nincs megfelelő háttérünk. Szerencsére más-képp alakult a dolog. Pest és Somogy megye gyógyszerári vezetősége fölkarolt bennünket és a HUNGAROFARMA – a volt GYÓGYÉRT – teljes támogatását is élvezzük, szerződést kötöttek velünk.

– *A kollégák mit szölk az Önök magánvállalkozásához?*

A többség örült, velünk együtt izgult, de akadtak ellendrukkerek is.

– *Milyen haszonra számítanak, nagyker áron vásárolnak és erre rátesznek valamennyit?*

Igen. Méghozzá ugyanannyit, mint az állami patikában. Az itteni árak megegyeznek a többi gyógyszerár áraival. A nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi ár között különbség lesz a fizetésünk.

– *Ebből meg tudnak majd élni?*

Tudjuk, hogy nem lesz könnyű. A rezi nagy, mert semmiféle kedvezményt nem kapunk. De akadnak egyéb problémák is, mondok erre egy példát. Az egyik helyiségünkben le kell kapcsolni a fűtést, mert ez az előírás. Mivel az üzlet egy lakóház földszintjén található, erre külön engedélyt kellett kérnünk a távfűtő vállalatától. Az írásbeli válasz ugyan még nem érkezett meg, de szóban már közölték, hogy *lekapcsolhatjuk, de ugyanúgy fizetnünk kell, mintha fűtenék*. Van, aki viszont sokat segít. A Magyar Hitelbanktól emberileg és pénzügyileg is nagyon sok támogatást kaptunk. Öröm jó embereket találni. Mi ezt úgy igyekszünk meghálálni, hogy megpróbálunk még jobban dolgozni, mint az állami szektorban. Nem lesz nehéz, mert végül is szeretjük a foglalkozásunkat.

Szűcs Imre

Évi 1 millió DM fizetés

Egy NSZK top-menedzser éves bruttó jövedelme meghaladja az 1 millió nyugatnémet márkát – állapítja meg a „Forbes von Burda” című gazdasági hetilap. Az 500 legmenőbb menedzser közül közel 200-nak van milliós fizetése. Közülük is első helyen az Axel Springer Rt. (a Welt, a Bild stb. lapok kiadóvállalata) elnökségének elnöke áll: ő potom 4 millió nyugatnémet márkát keres évente. Mi ehhez képest egy nyugatnémet ipari munkás 42 705 DM-es évi átlagkeresete, átszámítva közel 1 millió 700 ezer forint? De hát Magyarországon egyelőre csak az árszínvonal közelíti az NSZK-éhoz, élelmiszerek tekintetében már szinte el is érte, néhány területen pedig már sikerült is túlszárnyalni az NSZK árakat. A magyar bérek mellett.

Ezek után elárulom még azt is, hogy legmagasabb fizetése a világon a Walt Disney cég főnökének van, 6 80 millió nyugatnémet márkát visz haza évente.

Holan-Koch Júlia

Vállalkoznak, tehát vannak (és lesznek is)

A kispénzűek érdekében

mondunk le: a színvonalról és az olcsóságról.

– Úgy hiszem, sokakban felmerül az a kérdés, hogy mitől szakszervezeti ez az intézmény? Ugyanis a központi támogatás az állami költségvetésből ered, a tevékenységi formák is hasonlóak az állami intézményekéhez.

– Attól szakszervezeti, hogy a munkahelyeken nyújt szolgáltatást a szakszervezeti tagoknak; olyan értéket közvetít, melyeket a mozgalom is fölkarol; az új szolgáltatásait a szakszervezeti bizottságokon keresztül közvetíti.

– Ezt úgy érthetem, hogy amit a munkahelyek, illetve szakszervezeti bizottságok támogatásként befizetnek, azt kulturális támogatás – vagy kulturális érdekvédelem – formájában a szakszervezeti tagok ingyen kapják vissza. Ezt csakis így lehet érteni, hozzátéve azt, hogy mi nem általában kértünk támogatást, hanem mindig konkrét célokra.

– Kimondhatjuk azt is, hogy úgy kell dolgozniuk, hogy saját maguknak is legyen munkahelyük?

– Természetesen. Elmondom, hogy igen kevesen látjuk el a magunk számára kirótt feladatainkat: három szakalkalmazott, egy adminisztrátor, egy gépkocsivezető és én dolgozunk az intézményben, valamint egy félműszakos gazdasági. Érdemes megemlíteni azt is, hogy a lerobbant Barkas helyett tavaly sikerült vásárolnunk egy Polski Fiatot, s ezzel frappánsan megoldjuk a szolgáltatásokat. Például a könyvek, a filmek szállítást. Félre ne értsen, de nálunk nincs olyan, hogy céljutalom, célprémium. Bevételeink a közösbe mennek, hogy újabb és újabb beruházások – nyilván kulturálisra gondolok! – jölessenek létre.

– Milyen új tevékenységeik vannak?

– A központi könyvtárat megnyitottuk a lakosság részére is. S miután a legtöbb szakszervezeti tagok, kölcsönzési díjat nem kell fizetniük. Klubokat működtetünk: orvosklub, nyugdíjasklub, kempingklub, sakk-kör. Tavaly 150 klubösszejövettel volt ötezer résztvevővel. Folyamatosan rendeztük a különböző nyelvtanfolyamokat, melyekhez tankönyveket, kazettákat, videofilmeket biztosítunk.

– Vannak játékfilmjeik is.

– Több, mint 200 videofilmünk van

egyelőre. Közöttük megtalálhatóak a régi magyar filmek, az akciófilmek, de erotikus filmek is. A könyvekhez hasonlóan a szakszervezeti tagok ezeket is ingyen kapják, illetve kölcsönözhetik. Úgy gondoljuk, hogy ezzel azt a hátrányos helyzetű réteget támogatjuk, akiknek meg kell gondolniuk, hogy egy-egy mozielőadásra elmenjenek-e. Tehát nekik a házimozizást kínáljuk.

– Úgy tudom, száz munkahellyel van kapcsolatuk, köztük ipari és termelőszövetkezetekkel is. Van 130 ezer kötet könyvük, melyet évente félmillió forintból gyarapítanak. (Korábban ez az összeg kevesebb volt!) A központi támogatásuk 1,8 millió, ami a könyvtár működtetésére sem elegendő. Miből gazdálkodnak?

– A vállalatok, illetve szb-k könyvtári támogatása 350 ezer forint, szintén ennyi a video-szerződés, szép bevételük vannak a kluboknak, s kapunk bérleti díjat a Babits Kiadótól, valamint a Platán presszótól a volt épületünkért.

– Kérem, hogy végezetül szóljon az újdonságokról.

– Úgynevezett béralkufolyamot szerveztünk, aminek a jelentőségét nem hiszem, hogy magyarázni kell. Átképzési és továbbképzési tanfolyamokat szerveztünk – ezzel segítve a pillantnyilag munkanélkülieket. De amit most a legfontosabbnak tartok, az az üdülési lehetőségek bővítése. Mint köztudott, egyre kevesebb a szakszervezeti üdülő. Ezért a MTESZ-szel és a budapesti EXPRESS főirodával közösen az Adriánál (jugoszláv és olasz tengerparton) biztosítottunk nyaralási lehetőséget. Hús-hús lakókocsi (összkomfortos) áll a rendelkezésünkre a kempingekben, ahol a munkahelyek vagy jutalom gyanánt, vagy hozzájárulással üdülthetnek dolgozóikat és családjukat. Például a jugoszláv tengerparton négy személy nyolc napig nyaralhat elő- és utószezonban 9500 forintért, fődínyben pedig 22 ezer forintért. Ebben benne foglaltatik a víz, a villany, a gáz, a parkolási díj, valamint a különböző biztosítások is. S mindezt forintban lehet fizetni. Nyilván megkérdezi, hogy mi ebből a hasznunk? Részben: az egyre jobb kapcsolatot kiépítése, valamint az öt százalék jutalék, melyből már a következő terünket valószínűleg meg.

V. Horváth Mária

Szenzáció!

Növénybiológiai szenzációnak számít, hogy a nyári meleg hatására megkezdődött a szőlő rügycakadása a Mecsekalján. A szőlészeti és borászati kutatóintézet fajtagyűteményében csaknem félszáz fajtánál észlelték már a jelenséget, sőt egyes szőlőfajtáknál két centiméteres hajtásokat is felfedeztek. Ez a legkedvezőbb időjárás esetén is csak március végén vagy április elején szokott megtörténni.

Az intézet igazgatója, Diófási Lajos tudományos kutató elmondta: 1949-től regisztrálják a szőlő különböző fejlődési szakaszainak időpontját, azóta ilyen korai rügycakadásra nem volt példa. Mindez a rendkívül enyhe időjárás következménye. Január közepe óta olyan a klíma a Mecsek vidékén, mint a Földközi-tenger partján; ötven napja egyfolytában meleg van éjjel és nappal.

A vidéken teljes virágzásban vannak a mandulafák, s már nyílik a kajsi és a cseresznye is. A gazdák örömmel és egyben aggodalommal figyelik a természetnek ezt a csodáját. Az enyhe tél, a meleg tavasz kedvez a növényzet fejlődésének, ám egy esetleges erős lehűlés súlyos kárt okozna a korán fakadt szőlőben és a virágzó gyümölcsösben.

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

Végő búcsú a fosztogatva osztogatástól?

I. rész

– Mi jellemzi leginkább az új elosztási rendszert?

– Ahogy már mondtam, a pénz nagy részét alanyi jogon kapják a települések. Három fő bevételi forrást különböztethetünk meg, a helyi bevételeket, az állandó lakosok által befizetett személyi jövedelemadó, végül az állami járandóságot, amelyet meghatároz a lakosság száma, korcsoportok szerinti megoszlása, de ide tartozik a településenkénti kétféle forintos támogatás és az üdülőhelyi díjak központi kiegészítése is.

– Ha ennyire pontosan meghatározták a települések bevételi forrásait, akkor mi maradt meg a megye elosztó funkciójából?

– Az új rendszer nem jelent több pénzt, csak most máshol és másképp osztják. Így ha egy-egy település többet kap a tavalyinál, akkor mások kevesebbet jutnak. Sok olyan tanács van a mi megyénkben is, ahol ez a hiány a napi működést is veszélyezteti. Természetesen erre számítottak a rendszer kidolgozói, ezért az országgyűlés egy keretet határozott meg minden megyének, amellyel az átmeneti problémáit próbáljuk csökkenteni. Javaslataink alapján a tanácsstület elfogadta, hogy a működési kiadásokat a tavalyi szint 98,5 százalékáig, illetve a tavalyi fejlesztési fejkvóta 60 százalékáig ki-pótoljuk minden tanácsnál, így együtt 103 százalékánál nagyobb hiány sehol nem várható.

– Mi lesz azokkal a településekkel, akik jóval több pénzre számíthatnak, mint tavaly?

– A megye senkitől sem vehet el pénzt, de ha közülük valaki céltámogatást igényel, akkor annak csak egy részét kapja meg, hogy a forrástöbbletből is használjon a kitűzött célra. Ha ugyanazt az összeget megkapnák, mint a forráshiányosak, akkor megint attól kellene elvenni, akinek már úgyis keveset jutott. Persze a forrástöbbletet rendelkezők így is jobban járnak, mert az elfogadott rendszer alapján minimum a többlet húsz százalékával növekszik a bevételük.

– Ez az átmenetkezelő támogatás lényegében visszaállítja a tavalyi állapotot, ezzel pillanatnyilag elhárítja a csődöt egy-egy önhibájából vagy önhibáján kívüli okokból túlköltekező tanács esetében. Mi várható jövőre?

– Valószínűleg egy év alatt nem tudnak igazodni a forráshiányos tanácsok a rövidebb takaróhoz, de az sem biztos, hogy erről ők tehetnek. Az idejéhez hasonló átmeneti támogatásra még néhány évig szükség lehet, és az elosz-

tási rendszer is további finomításokra szorul. Pontosabban kellene tisztázni például a térségi feladatokat és ezek felelőjét, hogy a kiadások ne csak a helyi lakosságot terheljék. Gondolok itt a kisvárosok könyvtáraitra, művelődési házaira, de akár a helyi kereskedelemre, közlekedésre, amelyet a környék lakossága is igénybe vesz, de a terhet csak a helyiek viselik. Talán ehhez is kellene egy normatív támogatási rendszer, amely esetleg figyelembe veszi az egy lakosra jutó jövedelemadó mértékét.

Nagyon sok településen segítene, ha csökkentenék a személyi jövedelemadó részarányát a bevételekben, ha egy része helyett normatív központi támogatás járna. Ez csökkenthetné a forráshiányt az alacsony jövedelmű térségekben, és ott, ahol sokan foglalkoznak mezőgazdasági kistermeléssel.

Következő számunkban folytatjuk a beszélgetést, sorra vesszük azokat az intézményeket, amelyek még részben vagy egészben közvetlenül a megyétől kapják a támogatást.

Gy. Á.

A gazdagok tovább élnek

Tavaly is megtartotta első helyét a leggazdagabb országok rangsorában Svájc, ahol az egy lakosra jutó nemzeti jövedelem évi 27 260 dollár. A Világbank jelentése szerint a második helyen Japán (21 040), a harmadik helyen Norvégia (20 010) a negyedik az USA (19 780), az ötödiken Svédország áll (19 150) dollárral.

Meglepő, hogy Finnország megelőzte az NSZK-t, ami szinte példa nélküli gyors felzárkózásra utal. Hasonló a helyzet Norvégia esetében is. A legszegényebbeknél – Mozambik, Etiópia, Bhutan, Csád, Tanzánia – az egy lakosra jutó nemzetközi jövedelem kétszáz dollár alatt van évente. A Világbank statisztikái szerint a leghosszabb életre, 78 évre a japánok számíthatnak, és csak egy évvel marad el emögött a svájci, a norvég és a svéd várható élettartam. A legszegényebb országokban ennél huszonnégy-harminc évvel rövidebb ideig élnek az emberek. (Reuter)

A Csehszlovák Demokratikus Kezdeményezés titkára

több itthoni rendezvényén is megjelent, minden esetben tolmácsolva saját szervezetének üzenetét. Nyelvünket választékos irodalmisággal beszéli, ami sem nem megszokott, sem nem magától értetődő egy olyan prágai értelmiségitől, akinek felmenői, de közeli-távolai rokonságában egyetlen egy magyar sem található. Hogy akkor miképpen tanult meg magyarul?

A Prágában, 1940-ben született Bohumil Dolezal valamennyi iskolai tanulmányát szülővárosában végezte, a híres Károly Egyetem Bölcsész Karával bezárólag, ahol 1962-ben szerzett német-cseh szakos tanári diplomát. Majd egy könyvkiadónál dolgozott szerkesztőként. Irodalomkritikával foglalkozó Tvar (Arc) című lapjának rövid és viszontagságos sors jutott, mivel kritikai jellegét komolyan vette, s ez a hivatalosságnak nem nyerte meg a tetszését. Így aztán 1965-ben betiltották.

A Prágai Tavasz idején újra megjelenhetett, hogy kevés idővel később újra, most már végérvényesen betiltás. Dolezal barátunk pedig, aki lapját hol szerkeszthette, hol nem, ekkor már munkásként dolgozott, „beverekedve” így magát az uralkodó osztály soraiba. Majd megtanulta a számítógép-prog-

Barátunk, Bohumil Dolezal

ramozást, s több mint húsz éven keresztül e területen ténykedve kereste kényerét egy prágai vállalatnál.

Annak, hogy nyelvünket elsajátította, végül is a demokratikus eszmék, a reformer gondolkodás volt a kiváltó oka. Az történt ugyanis, hogy a Charta '77-tel nagyjából egy időben indult, ám annál homogénebb, kifejezettebben politikai célú Demokratikus Kezdeményezés figyelmét az országhatáron kívülre is kiterjesztette. A demokratizálódás egyik elindítója, Lengyelország felé ez nyelvi akadályt nem járt, mivel a cseh nyelvet beszélőnek a lengyel újságok, szamizdatok, de a rádió vagy televízió híryagának megértése sem okoz túlzott gondot. Nem így a déli szomszédokkal, Magyarországgal: itt már bizony nehezebb volt a kapcsolat-tartás, a követendő példák figyelemmel kísérése. Bohumil Dolezal 1982-83 fordulóján – negyvenkét éves fejjel! – nekilátott megtanulni magyarul. Vátszólag egy német-magyar nagyszótárt, később pedig az élőbeszéd gyakorlatát, azóta is rendszeresen olvas magyarországi lapokat, például a Magyar Nemzetet, igyekszik együtt haladni az itteni eseményekkel, napra kész tájékozottságra valóban lenyűgöző! Első, magyarul elmondott buda-

pesti nyilvános előadását A cseh nemzeti fejlődés a XIX. században és az európai demokratikus hagyományok címmel 1988 áprilisában tartotta. (Említsük meg, mert lényeges, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem 405-ös Társadalompolitikai Köre, s annak vezetője Diczházi Bertalan már akkor megtalálták a kapcsolatot cseh barátunkkal, amikor ott is, itt is, a belügyi szervek megkülönböztetett figyelmükkel tüntették ki az ilyen és hasonló özszejöveteleket. Azokat, melyekből végül is kisarjadt mindkét ország mai, demokratikussá alakuló közléte.)

Felvetődik persze a kérdés: vajon hány Budapesten született és élő magyar értelmiségi kezd hozzá életének delén cseh nyelvet tanulni? Vagy ne vetődjön fel, mert kényelmetlen a kérdés? A Rákóczi Szövetség elnöke, Dobossy László professor az Előleletek ellen (Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1985) című, cseh-magyar kapcsolattörténeti tanulmányokat tartalmazó könyvében így ír: „Meg kell tanulunk egymás nyelvét, ám nemcsak úgy, hogy elsajátítjuk a grammatikai alakzatokat, hanem főképp úgy, hogy szólni tudjunk a másik nép sajátos észjárása, gondolkodásmódja szerint. Szavunk és közlésünk így lesz hiteles: a barátság, melyet hirdetünk, így lesz

– itt is, ott is, őszinte.” Megszívlelendő szavak! Mi több, ehhez már csak Németh László sorait érdemes hozzáfűzni. Az én cseh utam című írásából: „A két nép erényei és hiányai nyilván kiegészítik egymást. Nálunk több a nyugtalanító (gyakran el is torzuló) zsenialitás, ott megbízhatóbb a műveltség, konokabb a szenvedély, kitartóbb a munka. Ha ezt a két népet valami szerencsés anyagcsere kapcsolhatná egybe! – éreztem már akkor is. – Ha én magam is egy kicsit csehebb lehettem volna! – teszem hozzá most, huszonöt év után.”

Tessenek szívesek lenni mindezek után levonni a kínálkozó számtalan tanulmányt. Közülük az egyik valóságilag az lehet, hogy északi szomszédainknál nem általános – szerencsére! – az ottani magyarokat a Duna innenső oldalára átzsuppolni akaró szándék. Nem, mert az néhány tucat eszelős, tébolyult, zárt osztályról kitört elmebeteg gyomorfordító ripóckodése volt csupán!

Bízunk benne, hogy a demokratikus hagyományaira büszke Csehszlovákiában az olyan széles látókörű európeerek vannak döntő többségben, mint barátunk, Bohumil Dolezal.

Polgárdy Géza

Történelmünk különböző de a jövőnk közös

Február 1-jétől 3-ig tartott Párizsban a SOS RASSISME nevű francia szervezetnek a konferenciája, amelynek a témája a rasszizmus és a kelet-európai országok demokratizálódási folyamata volt. A konferenciára meghívtást kapott Rockenbauer Zoltán, a Fidesz országos választmányának tagja is.

– Miért éppen a Fidesz-re esett a választás?

– Rajtam kívül meghívták Osztójkán Bélát, a FRALIPHE Független Cigányszervezet, és Fassang Árpádot, az MDF képviselőjét is. A Fidesz-szel mindenestre jó a kapcsolatuk, meghívásukkal elismerték azt, hogy szervezetünk kiáll a faji, nemzeti, szexuális megkülönböztetés ellen, s tevékeny részt vállalunk az ország demokratikus átalakításában. A konferencián egyébként – az albánokon kívül – minden kelet-európai ország jelenleg ellenében lévő szervezete képviseltette magát. A SOS RASSISME néhány éve alakult, központja Párizsban van, de tevékenysége immár nemzetközi jellegű. A konferencián körülbelül 30 képviselőjük különböző országokból érkezett, s lényegében a mi véleményünkre, álláspontunkra voltak kíváncsiak. Nem érdektelen megjegyezni, hogy a tapasztalatserére abban a ARCHE te la PÉFENSE-ben került sor, ami az Emberi Jogok Nyilatkozatának 200. évfordulóján épült.

– Mi is szerepelt a programban?

– Az első napon bemutakoztunk, ki-ki elmondta, hogyan látja országa és Európa jövőjét. A második napon fogadt bennünket Mitterrand elnök. Valójában ezzel a gesztussal is jelezni akarták, hogy mekkora jelentőséget tulajdonítanak a kelet-európai változásoknak, a közös Európa-ház gondolatának. Hatalmas érdeklődéssel fogadtak a Sorbonne egyetemén is, ahol 400 hallgató előtt tartottam előadást. Még azon a napon volt egy sajtótájékoztató, amin az egész francia sajtó megjelent. Ekkor történt, hogy a románok képviselőjével kisebb nézetkülönbségem támadt.

– Miért?

– Nehezményezte, hogy Mitterrand magyarországi látogatásakor megemlítette: Magyarország területének kétharmadát elveszítette a világháború után. Szerinte ez veszélyes kijelentés volt, hiszen felvetődhet a területrevízió kérdése, sőt egy újabb világháború réme is. Én viszont azt mondtam: a területvesztés tény, vitatni nem lehet. Magyarországon ugyanakkor nem akad

egyetlen olyan komoly szervezet sem, amely határrevíziót akarna. Erre megnyugodott a román fiatallembor, akivel különben jó viszonyban voltam. Ő megjegyezte még, hogy Besszarábiát (Moldáviát) illetően nekik sincsenek területi követeléseik, hiszen egy olyan lépés a világbékét veszélyeztetné.

– Mire voltak kíváncsiak a franciák?

– Elsősorban az egyes kelet-európai országok politikai változásaira. Esetemben arra is, hogy egy ifjúsági szervezet milyen szerepet tölt be a demokratikus átalakulás során. Elmondtam, hogy az 1848-as és az 1956-os forradalmakban is az egyetemisták, a fiatalok játszották a meghatározó szerepet. A Fidesz megalakulásakor rögtön nyílt ellenzéki szervezetként jelent meg a politikai színpadon. Krízissituációkban szükség van a fiatalokra. Ők azok, akiknek még nincs kettőtörve a gerincük, politikailag nem piszkolódtak be, s bizonyos fokú naivitással, tiszta hittel, ugyanakkor kellő bölcseséggel képesek az események hajtóerejévé válni.

– Miben látja a konferencia jelentőségét?

– Leginkább jelképesnek tartanám, ezt hangsúlyozták a franciák is. A kelet-európai változásokkal elérkezettünk egy olyan küszöbhez, ami után alapvetően megváltozhat Európa politikai, gazdasági képe. A konferencia célja lényegében az volt – s ezt tartom én is a legfontosabbnak –, hogy a Nyugat elismerje a mi európaiságunkat. Ne éljen tovább a nyugati tudatban az, hogy Európa csak a Berliini falig, a vasfüggönyig terjed, s azon túl – bár emberek lakják – csupán egy gettó létezik. A franciák tudatosítani akarják a közvéleménnyel, hogy ez nem igaz, nálunk valóban demokratizálódási folyamat megy végbe. Másrészt nemzeti, faji kérdésekről is szó esett, gondolok az antiszemitizmusra, a cigányság problémájára, a nemzetiségi kisebbség helyzetére. Nyugaton a rasszizmus elsősorban a bevándorlók-kapcsolatban vetődik fel. Ez azonban érthető bennünket is, hiszen Magyarországra is jöhetnek bevándorlók, külföldi munkavállalók. Ezekről a kérdésekről tapasztalatot cserélünk, bővíttük a látókörünk. Végül született egy felhívás, aminek a lényege, hogy történelmünk különböző, de a jövőnk közös. Azon kell tehát munkálkodnunk, hogy ezt a közös Európát megalkossuk.

Borza

Párizsi tudósítónktól

Francia közalkalmazottak

Hamarosan előléptetnek, s azután mindjárt vissza is megyek valamelyik magánvállalathoz – közli az egyik francia adóhivatalnok. Adóügyi tanácsokkal is foglalkozó magániroda alkalmazottjaként körülbelül négyszázötven keresi majd annak, amit most adóellenőrként kap. Kijelentésének előtörténete nemcsak a francia, de a nemzetközi közalkalmazotti mozgalmak mert még a nyárelőn elkezdődött adóhivatali sztrájk- és tárgyalássorozat okaira világít rá. (Ez oly hosszú volt, hogy a pénzügyi kormányzat belső használatra meghosszabbította a 89-es évet; körlevélben közölte az adóhivatalokkal, hogy némely pénzügyekben, melyek bonyolítását a sztrájk hátráltatta, december folytatódik: 1989. december negyvenediké például 1990. január tizedikére esik!) Arról is árulkodik, hogy miért kell a francia kormányt mielőbb átfogó megoldást találnia az állami alkalmazottak helyzetének rendezésére. Róluk a közvélemény és a külföld rendszerint akkor hall kiváltóképp sokat, ha sztrájkba lépnek. Az utóbbi bő három évre visszatérve ez nagy magánvállalatnál egyszer fordult elő (a Peugeot-nál), viszont a munkabeszüntetés eszközehez folyamodott a közalkalmazottak valamennyi rétege: a vasutasok, a postások, a metródolgozók, az ápolónők, a pedagógusok, az adóhivatalnokok. Az eddig követett eljárás az volt, hogy esetről esetre megvizsgálták a követeléseket és lehetőségeket: a tanítókat, tanárokat, postásokat és így tovább. Halogatásnak ez bevált, rész megoldásnak is olykor, de bérkövetelések lavináját is táplálhatta. Az adóhivatalnokok például arra hivatkoztak, hogy méltánytalanság kirekeszteni őket a jövedelemrendezésből akkor, amikor az általános besorolás szerint egy B kategóriájú adóhivatalnok abba a sávba tartozik, amelyikbe a tanítók.

Ez a besorolás pedig immár négy évtizeddel is régebbi. Azóta kisebb módosításokra sor került ugyan, de a közalkalmazottak egész bérskálája és benne a számlátrán való előbbrejutást kifejező teljes pontrendszer lényegében változatlan. Egy októberi döntést követően most ennek gyökeres átalakítására vállalkozott a francia kormány. „A közalkalmazottakat illetően ez lesz a századvég nagy vállalkozása” Franciaországban, idézte az egyik szakszervezeti vezetőt a gazdasági napilap, a Les Échos. Jó két évtizede immár, hogy az egymást követő kormányok mindegyikét megkísérelte a bérézés átfogó reformjának gondolata, de eddig visszahőköltek rendre a feladat összetettsége láttán. Tovább halogatni azonban nem lehetett. A művellet ezért a késlekedés miatt is szerfölött kényes és nehéz, egy csapásra nem is fognak a végére jutni, vélhetően évekig eltart majd a megreformálás, mint folyamat. (S mint vita; az új év első szociális disputája épp e körül, az első intézkedések hallatán lángolt fel.)

Kezdetül a bérskála közepén elhelyezkedők ügyét látszik szükségesnek rendezni. Ezen a skálán ugyanis a negyvenes években és máig szólnak négy kategóriát különböztettek el: a legmagasabbba, az A kategóriába az egyetemi végzettségűek, a következőbe, a B kategóriába az érettségizettek, a C-be a valamilyen szakképesítéssel rendelkező nem érettségizettek, a negyedikbe, a D-be pedig a képesítés nélküliek kerültek. A besorolás természetesen egyúttal a végzett munka szintjét is megjelölte és minősítette. Húsz év óta egyre szembeértőbb azonban, hogy a B kategóriába soroltak mind nagyobb számban egyetemi végzettségűek, felkészültségűk, hozzáértésük nemegyszer meghaladja az A kategóriában lévő, korábban alkalmazott s így a számlátrán feljebb jutott hivatali előjárókat.

A mintegy két és fél millió állami alkalmazottat érintő, egyszerre merev és szövevényes besorolási rendszer megváltoztatása nem pusztán gazdaságsszervezési kérdés (bár annak is jókora, hiszen az érintettek száma négy millió fölé emelkedik, ha „az állami alkalmazottakhoz hasonló státusúak” kategóriáit is hozzászámoljuk). Magával a rendszerben kifejeződő gazdaságpolitikai felfogással kell szaktítani. Kidolgozása a negyvenes évekből francia koalíciós kormány egyik kommunista miniszterének nevéhez fűződik. Már eleve érvényesült így az államnak paternalista szerepet vindikáló szemlélet. Az eredmény mára az lett, hogy a párizsi számvévszék két hivatalnok, a „Köz-tehetetlenség” címmel szentelhetett könyvet az egész kérdéskörnek. Ők egyik cikkükben a szociológia klasszikusát, Max Weberet idézik: aki társadalmi igazságosságról beszél, annak erkölcsi háttérzuga kétféle lehet – valamilyen elvont meggyőződés az egyik, a valódi felelősségtudat a másik.

A francia közalkalmazottak teljes besorolási rendszere a társadalmi igazságosság merőben elvont fölfogásán és egy kompromisszumon alapult. Lényege szerint a valóságban ez úgy festett, hogy az állam hallgatóságos egyezséget kötött alkalmazottjaival: kis fizetés, a munkaerő-gazdálkodásnak szinte nulla foka egyfelől, államilag garantált, védett, globálisan szabályozott státus másfelől. A státus kétség kívül járt előnyökkel, ezek azonban rég szétfoszlottak. Az elemzők szerint a tét most az, hogy vagy tataroznak csupán, vagy szakítanak a „kis fizetés – sok alkalmazott – erős központosítás” szemlélettel, és helyébe újat állítanak a közhivatalokban is, ezzel a jelszóval: decentralizáció, hatékonyságot biztosító létszám, nagyobb fizetés. A társadalmi igazságosság felelősségteljes fölfogása ez esetben azt jelenti, hogy a munkanélküliséget a működő, beruházásokra vállalkozó tőke fogja vissza, nem pedig a köz-tehetetlenséghez vezető állami paternalizmus.

Zirkuli Péter
(Párizs)

Kedves Kollégák! Ezeket a képeket a minap Pozsonyban készítettem. Talán valamelyest tükrözik az itteni hangulatot. Arra gondoltam, hogy a Dátum olvasói esetleg így is bepillantást nyerhetnének a mi, szelíd forradalmunkba.

Baráti üdvözléssel: Kosár Dezső

A sört nem az olajtartályokban főzik...

Amikor létrehozták a Komárom megyei Sörgyár Rt-t, a kevésbé tájékozott söriássák mind azt hitték, hogy ezentúl az olajtartályokban és az olajgyár berendezéseiben fogják a „folyékony kenyeret” előállítani. Mindnyájunk megnyugtatására dr. Szentirmay András – a részvénytársaság igazgatója – elmondta, nem így van.

1988. július 1-jével tizenhat gazdasági egység – állami pénzeszközök bevonása nélkül – indította be a Komárom megyei Sörgyár Rt-t. Komárom szélén, a Komáromi Kőolajipari Vállalat kerítésén kívül helyezték üzembe az új sörgyárat. A gyár életében jelentős változást az a tény hozott, hogy 1988. október 1-jével részvénytársasági formában folytatta működését. A tizenöt részvényes, összesen nyolcszáznegyvenötmillió forint tőkével alapította meg a társaságot. Ezek után egy új üzleti év vette kezdetét, amely a sör szezonális jellegét tekintve éppen a leszálló ágban kezdődött, mert az eladás szempontjából ez az időszak nem a legkedvezőbb. Ennek ellenére – ha sok nyereség nem is képződött – mégis sikeresen zárták az évet.

A részvényesek között legnagyobb a Komáromi Kőolajipari Vállalat (46% részvénytulajánossal). Az OKGT (amely-

hez Komárom is tartozik), két másik vállalatával több mint ötven százalékos részvénytulajánossal bír. A sörgyár részvényesei még a megyei termelőszövetkezetek, állami gazdaságok, mezőgazdasági kombinátok, az Állami Biztosító, az OKHB, s a Generál Kereskedelmi Vállalat.

Az 1988-as évben kétszázötven ezer hektoliteres tervezett eladást tízezer literrel meghaladták. Terméskálajukon világos és minőségi sör is szerepel. Ezek közül közismert a Talléros, az Aranytallér, a Matróz, a Fregatt és a licenc alapján készülő Kapsreiter.

A kétszázötvenhárom emberrel dolgozó gyár termékeit szinte az egész ország területére szállítják, bár a szállítási költségek komoly terheket rónak a távolság függvényében a gyárra.

Az évenként megrendezésre kerülő szakmaközi bírálati versenyeken két alkalommal sikerült második helyezést elérni a Talléros sörrel, míg az Aranytallér első lett kategóriájában.

Elmondta az igazgató azt is, hogy áremelést ők nem szándékoztak végrehajtani, de kénytelenek voltak – két alkalommal is – mert az állami bevételek növelése érdekében az állam a fogyasztási adót – az ígért csökkentés ellenére – megemelte.

Berg Endre

A Greiner Műanyagtechnikai Kft-ben bizakodóak

Az osztrák nagytöbbségi részvénytulajánolt vegyes vállalat a múlt év szeptemberében kezdte meg működését és ma már zökkenők nélkül termel. A jelenleg 25 főt foglalkoztató kisüzem a Hanságplasttól bérlti a helyiséget, amely az egykori, sorsára hagyott lőporgyárból lett kialakítva. Az üzem fő terméke a műanyag virágtartó. Évente mintegy negyvenmilliót készítenek a tetszetős cseréputánzatból, amelyet hazai alapanyagból, főként nyugat-európai piacokon értékesítenek, de maradék nélkül kielégítik a hazai igényeket is.

Jövőben tervekről Vajas Károly igazgató optimistán nyilatkozik: a jelenlegi üzemrész sajnos alkalmatlannak bizonyult, mivel ekkora termet képtelenség megfelelően felfűteni, ezért az évben egy 4000 négyzetméter alapterületű üzemet szándékoznak itt építeni. Úgy tervezték, hogy szeptember 30-ig állni kell a falaknak és december 31-ig el kell költöznünk. Az új üzemben százmillió darab virágtartót tudunk majd gyártani.

– Ezek szerint virágtartókkal el leszünk látva, de tudnak-e más termékeket is készíteni?

– Természetesen. Ezeket a gépeket egyetlen szerszámcserevel, néhány óra alatt át tudjuk állítani más termékek gyártására is.

Ahol a virágtartók készülnek

– Ha nem titok, mik lesznek ezek?

– Miután a vékony falú fröccsöntés technológiájára szakosodtunk, egyszerű műanyag pohártól a legigényesebb élelmiszer-csomagoló eszközökig számos terméket tudunk készíteni, de pillantson bele ebbe a katalógusba, amely többet elárul erről.

A mutatók katalógust forgatva, meglepő hogy hányféle doboz, tégely, jól zárható, egyszer használatos műanyag edény létezik. A remény tehát megvan arra, hogy a jövőben nem kell többé papírba csomagolni franciasalátát, darált húst és hasonló laza halmazállapotú élelmiszereket.

– A kérdés csupán az, képesek lesznek-e a hazai igényeket is kielégíteni?

– Célkitűzéseink között ez fontos szempont, sőt a kelet-európai piacon is meg kívánunk jelenni.

– Sok panaszt hallani manapság akadozó alapanyag-ellátásról, szállítási gondokról. Önök, akik hazai alapanyagokra támaszkodnak, hogyan lesznek úrrá az ilyen gondokon?

– A Tiszai Vegyi Kombináttal van jó üzleti kapcsolatunk. Ez idáig nem merültek fel gondok közöttünk. Természetesen a biztos anyagellátás érdekében szinte állandó a kapcsolattartás, de úgy vélem, ez így természetesen.

A korszerű gépeket és a bizalommal teli arcokat nézve nem kétséges, hogy a Greiner Kft-ben átgondolt munka folyik, amely hosszú távon biztosítja az itt dolgozók megélhetését. Remélhetőleg a kft. sikerei ösztönözöleg hatnak a még tépelődő külföldi beruházókra is.

–Balázs–

Szociális jelentés – először nyilvánosan

Először hoztak nyilvánosságra számadatokat az NDK-ban öngyilkosságokról: 87-ben 5005, egy évvel később 4768 ember vetett véget önmagának. De ennél sokkal többet is meg tudhatunk a Tudományos Akadémia szociológiai csoportjának most közzétett éves jelentéséből, mely áprilisban 10 ezer példányban kerül majd az NDK könyvesboltjaiba. Ez különösen azért érdekes, mert a jelentést 85 óta évről évre elkészíteték a társadalomtudósok – tíz példányban. A szigorúan bizalmas anyagot csak állami és pártvezetők kapták meg, akik viszont nem sok figyelmet szenteltek neki.

Nyilván ezért látta a régi vezetés olyan rózsásnak az ország helyzetét, és beszélt állandóan növekvő életszínvonalról, amikor az már rég stagnált, illetve romlott. A mostani 352 oldalas tanulmányból megtudhatjuk például, hogy a fogyasztási cikkek gyártása mennyiségileg jelentősen visszaesett, a munkakörülmények az üzemekben, főleg környezetvédelmi szempontból, romlottak.

83-ban még csak az erdők 12 százaléka volt beteg, 88-ban már 44,7, tavaly pedig 54,5 százaléka. Vagy hogy a tavaly őszi jelentkezés reményhullámot a jövőtől való félelem váltotta fel 1990-re.

Holan-Koch Júlia

A helyzet drámái

Mi lesz a magyar gazdasággal?

Aggasztónak tartom, hogy mindinkább lábra kap az illúzió: az első szabad választások gyökeres változásokat hoznak az ország gazdasági helyzetében, s az új kormány képes lesz rövid idő alatt jelentősen javítani a szétesőben levő iparon, a válsággal küszködő mezőgazdaságon, de legfőképp az életszínvonalon. Petschnig Mária Zita közgazdász és a Pénzügykutató Rt. tudományos főmunkatársával arról beszélgettünk, hogy valójában milyen állapotban van a magyar gazdaság, mivel kell a lakosságnak szembenéznie.

– Konvertibilis valutában fennálló adósságunk terhei eléggé közismertek, devizataralékaink megcsappantak és az ország a fizetésképtelenség határára sodródott. Talán többen emlékeznek még arra, hogy szorongatták meg tavaly decemberben a parlamentet, fogadják el a krízis-költségvetést. Mert ha nem..., akkor a Nemzetközi Valutalap szövege sem áll velünk, s nyomában mások sem, emiatt februárban összeomlik a gazdaság. Úgy néz ki, hogy a februárból – ha megcsappant pénztárcával is, de éppen kilábalunk. De hogy mit hoz a jövő – az meglehetősen bizonytalan. Megalapozatlan illúzió tehát arra gondolni: a választások után nemsokára jobbra fordul a sorsunk. Ellenkezőleg! Őszintén meg kell mondanunk, hogy általában sokkal, de sokkal nehezebb lesz. Akármilyen kormány alakul, az adóssághegyet nem tudja elvarázsolni.

– A szovjet export drasztikus korlátozása máris zűrzavart idézett elő az iparban. A közvélemény egy része nem érti, hogy azokat a termékeket, amiket legalább el lehet adni, még ha keletre is, miért nem engedik ki az országból?

– Az, ami most előállt a rubelexport leállításával, valóban tragikus. De nem azért, amiért a közvetlen érintettek érzik, hanem mert a szocialista exportra termelő vállalatok vezetői évek óta tudják, hogy erről a piacról ki kell jönni, mert előbb-utóbb baj lesz. A szemellenzős politikáért persze felelősek a kormányok is, akik engedve a vállalati nyomásoknak lehetővé tették, hogy a vállalatok a szűkülő belső piacról a nehezen meghódítható nyugati piacok helyett ebbe az irányba

meneküljenek. Sőt, a Grósz–Medgyessy kormány még bátorítást is adott a szocialista exportnak azzal, hogy 1989-re beígérte a forint leértékelését a rubellel szemben. A Németh-kormány pedig késlekedve vonta vissza ezt az intézkedést. Így a tavalyi évet 1,6 milliárd rubeles aktívummal zártuk, ennyit kölcsönöztünk lényegében kamatmentesen, miközben a kivitit termékeknek egyre nagyobb a dollártartalma, azaz egyre több drága hirtelen vett nyugati alkatrészt, anyagot építünk bele.

A szovjet–magyar kapcsolatok további kritikus pontja az energia- és nyersanyagszállítás. Évekig – a népi babonák szintjén is – élt bennünk a rettegés, hogy nem szabad megsérteni a másik felet, mert akkor elzárják a „csapatokat”. Ma az a helyzet, hogy nem kell a csaphoz nyúlni; a szovjet gazdaság rettenetes hiányai, ellátási gondjai miatt kell más piacok felé néznünk, illetve új alapokra helyezni együttműködésünket. Ez az átállás – bár több milliárd dollárba kerül – elkerülhetetlen.

– A lakosság az inflációt tartja a legnagyobb gazdasági csapásnak, hiszen ezt érzi nap mint nap a bőrén. Egyre erőteljesebben követelik az áremelkedéseket követő béreket. Mi ennek a realitása?

– Az infláció elszabadulása önmagában teljesen szétzilálhatja a gazdaságot. Persze az egyes ember szemszögéből ez másként néz ki: emeljék annyival a fizetésemet, amennyivel nőnek az árak! Am ha emögött nincs valóságos többletjövedelem, akkor ennek újabb inflációs hatása lesz. A mai helyzet egyik veszélye, hogy a dolgozók nyomására, az elégedetlenséget érzelve engednek a bérköveteléseknek, amit – az adott körülmények közt, amikor a jövedelemtermelés szűkül – csak további inflációval lehet fedezni. Ennek a kiterjedése a gazdaság összeomlásához vezet.

A másik veszély közvetlenül is politikai jellegű. Ha ugyanis keményen ellenáll a kormány a bérharcnak, az könnyen politikai robbanást eredményezhet. Helyüket keresve a szakszervezetek is ilyen irányba feszítik a húrt, s tényleges tulajdonosi érdekeltség hiányában a munkaadók is velük pendülnek. (Tavaly a vállalatok gyorsabban növelték a bérkifizetéseket, mint a beruházásaikat.)

Nekem az az érzésem, hogy ma a lakosság jelentős része abban bíz, a választások után rendeződnek a dolgok és minden úgy megy tovább, ahogy évtizedekig ment. Es ha mégsem teljesül ez a remény – márpedig nem teljesülhet – féltő, hogy az indulatok a pártok, általában a többpártrendszer és szükségképpen a rendszerváltás ellen fordulnak. S akad, aki érdekelt az indulatok hergelésében.

– A politikától magukat távol tartók közül nagyon sokan úgy vélekednek, hogy a Kádár-korszak nekik jót hozott. A mai káoszt a hetvenes évek konzolidált fejlődésével összehasonlítva, valóban nehéz elfogadható gazdasági érveket felhozni a Kádár-rendszer tartóhatatlanságára.

– A konzolidáltak tűnő Kádár-rendszer azok sírjára vissza, akik nem tudják, vagy – még rosszabb – nem akarják tudomásul venni, hogy az egykori viszonylagos jólét számláját ma kell fizetnünk. S lehet, hogy még az unokáink is beleroppannak ebbe. Egy nagy ígéret-halmazban éltünk: ingyenes lesz az oktatás, az egészségügy, a kultúra, egyenlőség lesz a társadalomban, az állam ad, de legalábbis hozzásegít a lakáshoz, teljes a foglalkoztatottság, stabilak az árak. Egy darabig ezt fenn is lehetett tartani – látványosan – oly módon, hogy a költségvetés fedezte a növekvő költségeket. Addig, amíg léteztek újraelosztható források. 1956 után például – az enyhülés éveiben – jelentős katonai kiadásokat lehetett megtakarítani. Munkába

lehetett állítani a nőket és a parasztok egy részét az iparba lehetett hajtani. Jó ideig kitarítottak az előző rendszer infrastruktúrájának elemei, az iskolák, kórházak, vasutak, amelyek mostanában fenyegetnek összeomlással. A hetvenes években a külső hitelfelvétel pótolta az ígéretkező és az ambíciózus tervezők elgondolásaihoz hiányzó jövedelmeket. A nyolcvanas években felmutatott növekedés a szocialistának tartott rendszeren kívüli forrásokból táplálkozott. Azokból az erőkből, amelyeket a lakosság a második gazdaságban fejtett ki azért, hogy mentse az életszínvonalát. Ma már az első és második gazdaságból kiépült kettős rendszer sem tartható. A helyzetet súlyosbítja, hogy jölehet már évek óta látni lehetett ennek a politikai-gazdasági szisztémának a teljes lehetetlenségét és tarthatatlanságát, 1985–87-ben még egyszer életpumpáltak: a működőképesség látszatát keltették, azon az áron, hogy három év alatt megduplázódott konvertibilis adósságunk. Ilyet még egyszer nem lehet megtenni, de már nincs is hitelező, aki erre pénzt adna.

– Mit tehet ebben a helyzetben az egyes ember, az állampolgár?

– Sajnálatos dolog, hogy mind a mai napig senki sem vállalta, hogy teljes nyíltsággal mindenki által érthetően elmondja, milyen súlyos a helyzet, s mennyire nem számíthatnak az emberek arra, hogy őket „felülről” megsegítsék. Meggyőződésem, ha valaki feketén-fehéren tudja, hogy az a gyár, ahol dolgozik csődbe jutott és vegetálással sincs remény a nyugdíj kihúzni, akkor elkezd gondolkodni: mit tehetne. Például a bejáró munkás – több mint egymillióan vannak –, azt mondja: veszek, bérelek otthon földet. Ha van valami piaci szakmája, műhelyt nyithat. Összeáll más sorstársaival és kibérel egy üzemrész vagy üzletet stb. Egy szóval új életstratégiába kezd, amihez esetleg új ismeretek megszerzése is hozzátartozik. De semmiképpen sem

várja a sült galambot vagy a „klasszikus” szóhasználat szerint: az aranytojást. Az aranytojást ugyanis már rég ellopták és levágták. A csontokkal meg mit kezdhetne? Az emberek életképességét, találékonyágát nem szabad alábecsülni.

– Képes ekkor váltásra, változásra egy olyan nép, amelyiket korántsem vállalkozó szellemben neveltek?

– Sokat töprengek magam is ezen. A munkatáborokban, a hadifogságban sem képezték ki az embereket megmaradásra, mégis sokan megtalálták a túlélés fortélyait. Bízom benne, hogy békeidőben jóval többen lesznek esélyesek erre. Csak az marad meg, az tudja magát, családját elfogadható színvonalon fenntartani, aki váltani tud. És nem csak a munkában kell váltani, hanem például a gyerekek nevelésében is. Eddig nemigen volt általános érték a tudás, az iskolai jó előmenetel. A gyerekeinket, épp azért mert az ország igen nagy bajban van, versenyképessé kell tenni a fejlett országok hasonló korosztályaival. Nyelveket kell tudniuk, számítástechnikát. Ez legyen a család beruházása! Meg az, hogy elküldjük a gyerekeket nyugatra tanulni, dolgozni, hogy megismerjék a modern társadalmak, technológiák mibenlétét, másrészt nem tudjuk a leszakadás folyamatát feltartóztatni.

– Mi lesz azokkal, akik koruk, képzettségük, egészségi állapotuk miatt kiszorulnak a munkaerőpiacról?

– Nagyon népszerű most – és sajnos még jó ideig az is lesz – azt követelni, hogy gondoskodjon róluk az állam, s tegye jobban, mint eddig. Pedig e követelésnek – egy darabig – nem lesz sok realitása. A társadalom oly nagy része kerül veszélybe, hogy az már túllép a hagyományos szociálpolitika keretein. Magunknak kell elkezdni szervezni és újratulni az elvesztett-elfelejtett szolidaritást. A következő évek egyik problémája éppen az lesz, hogy növekvő – és a hazai viszonyok közt nagy – jövedelmi különbségekkel kell majd együttelnünk, mert ezek nélkül semmire sem jutunk.

Pusztai Éva

Vállalom a szórakoztatást!

– Kedves Kati, régen jelent meg nagylemez, ritkán írnak rólad az újságok. Mi van? Csend? Elfelejtetek? – kérdezem a hazai popvilág egyik legismertebb és legrégebben porondon lévő képviselőjétől, Kovács Kattitól.

– Igen, a Dátumban ritkán írnak rólam!... De komolyra fordítva a szót, nekem inkább az az érzésem, elkényeztetnek az újságírók. Egyébként hatalmasat változott a világ, és ebben a helyzetben magam is tanácstalan vagyok. Gondot okoz, milyen stílusú zenével, milyen tartalmú szövegekkel rukkoljak elő. Miután ezt jó ideig nem tudtam eldönteni, hallgattam. A lemezekkel kapcsolatban is ez a helyzet. Az MHV képviselője eladhatósági szempontokra hivatkozik.

– Tessék! Kovács Kati nem kellene senkinek? Régebben pedig sokak bálványja voltál, rajongták érted.

– Nem erről van szó! Olyan zenei anyagokat kértek tőlem, melyeket lemezzre rögzítve sokan megvesznek. Én pedig nem tudtam eldönteni, hogy milyen legyen ez az összeállítás. Ami nekem tetszik, amit jónak tartok, nem biztos, hogy másoknak is megfelelő lenne. Tudod, mindig magasabbra kell tenni a léceket. Egyre színvonalasabban kell a közönség előtt énekelni, a dalokat előadni. Ez alapvető követelmény. És mi van akkor, ha erre csak egy szűk közönségre tart igényt? Nem tagadom, hogy szórakoztatni is szeretek, nem tagadom meg a slágereket. Nagyon nehéz kiszámítani a dalok fogadtatását. Mondok egy példát. Kubában vendégszerepelttem az Univerzál együttesrel. Ott igazán tiszta lappal indultunk, miután addig nem ismertek bennünket. A közönség, a kritikusok azokat a szerzeményeket fogadták kitörő lelkesedéssel, melyeket idehaza nem is tűztünk műsorra. Most mondd, van erre magyarázat?

B
E
S
Z
É
L
G
E
T
É
S
K
O
V
Á
C
S
K
A
T
I
V
A
L

– Nem is tudom. Érthető viszont, hogy egy énekes egyre színvonalasabb produkcióval kíván jelentkezni, még azt is vállalva, hogy elmarad a siker. Ilyen esetekben mit teszel? Kényeszerpihenőt tartasz?

– Mit tehetnék mást?... Most a lemezkészítést illetően tartottam pihenőt. Közben pedig majdnem belepustultam a hallgatásba. Nem tudok tétlenül ücsörögni otthon, türelmetlenül várni egy telefonhívásra. Egyszerűen tanácstalan voltam, de ezt már említettem az imént. Szerencsére azért itt-ott felléptem. Nem felejtetek el azok, akik a szórakoztatóműsorokért felelősek.

– Vagyis a hankirályok. Nem rejteget ez csapdát?

– Kétségtelen, hogy csapdába is eshetek, de ezt is vállalni kell. Én vállalom.

– Az egész pályám is, úgy, ahogy alakult. A hibákkal együtt. Egy kicsit nevetlenül fogalmazva azt mondhatnám, az opera, az operett képviselői, előadói sokkal könnyebb helyzetben vannak, hiszen ők kipróbált, biztos vastapsot jelentő dalokkal lépnek a dobogóra. Tudják előre, mi hoz sikert. A popzene kísérletező műfaj, saját magunk alakítjuk, készítjük és persze, hogy becsúszhatnak hibák.

– Pályád során azért született jó néhány számszám, ami tipikus Kovács Kati-nóta, összesen öt a neveddel. De ezeket nem énekelheted életed végéig!

– Úgy értem, hogy ragaszkodom-e a régi dalaimhoz? Nem. Mindig szeretem kísérletezni, új dolgokkal előhozakodni. Jól tudod, hiszen ismered a műsoraimat. Emlékszel a Koós-Hofi-Kovács show-ra, a filmjeimre, a

külföldi világlágerek interpretálására. Nem elég sokszínű a kép? Ez szerencsém és egyben szerencsétlenségem is.

– Kati! Változik a világ, a politika. Leccsapódik-e ez a könnyűzenében? Érezhető-e valamiféle változás, glanzosztia a ti szakmátokban is?

– Nagyon jó kérdés! A popzene állandóan változik. Annak idején az Illés együttes törte meg a csendet. Odafigyelték rájuk, mert újat, mást csináltak. És persze ellenállást váltott ki zenéjük. Hogy most lesz-e változás? Várakozással teli csendes időszakban élnek, dolgoznak a popzenészek, az előadók. Egyre kevesebb embernek jut pénze szórakozásra, kikapcsolódásra, lemezekre. A csendet talán vihar törí majd meg. Szerintem egy-két év múlva óriási dolgok történnek, történhetnek a popzenében is. Majd meglátod.

– Csak ki kell várni. Én már türelmetlen vagyok. És te?

– Nem vagyok türelmetlen. Gondok, problémák mindig is voltak. Kivezető út is. Tisztában vagyok azzal, hogy nem tartozom a fiatal generációhoz, nem én fogom megváltani a magyar popzenét. De ne feledd, mindannyiunknak megvan a közönsége. Természetes dolog, hogy a fiatalok, a zenebarátok új arcokat, új tehetségeket várnak, a régiakat megújítják.

– Gondoltál-e már arra, hogy mihez kezdesz, ha már nem énekel?

– Ezen mindenki gondolkodik. Huszonhat évesen, amikor pályám csúcspontján álltam, akkor is megfordult a fejemben az, hogy abbahagyom az éneklést. Kudarcaim mindig voltak. Hogy mivel foglalkoznék szívesen, ha egyszer visszavonulok a reflektorfényből? Egyelőre maradjon az én titkom.

– Észre lehet venni, ha már nem rajonganak érted?

– Természetesen. Ne hidd, hogy katasztrófa!

– Na de azért! Tény, sok rajongó megmaradt melletted.

– Ez valóban így van. Időközben felnőtte váltak a hajdani rajongók és a koncertekre gyerekeikkel jönnek el. Ez borzasztóan jól esik. Egyébként mára megszűnt az úgynevezett nagy-rajongás. Nemrég Zoránnal idéztük fel a hajdani élményeinket, csak úgy, magunk között. Nem is tudom mikor, valamikor a beat óskorában a Rákóczi úton dedikált a Metró együttes. A rajongók jüldözöbe vették a zenekar tagokat... Úgy reszketett a kezük az izgalomtól, hogy nem tudták kinyitni a kocsijuk ajtaját, nem tudták fedezékbe vonulni. Szinte megtépték a bálványokat. Na, ilyenek ma nincsenek.

– Mennyit változtál az évek során?

– Mindenki változik, így én is. Talán a kívülállók jobban észreveszik a változásokat. Életem a saját életem. Boldog vagyok, főleg most, amikor magánéletem is rendeződött.

– Bókolhatok? Ma is ugyanolyan fiatalnak, temperamentumosnak látlak, mint első találkozásunkkor, hú, hadd ne mondjam, mikor.

– Kösz. Olykor elgondolodom a sors kegyetlenségén. A sportolók, a primadonnák, vagy a balettosok kénytelenek fiatal korukban befejezni a pályájukat, mert „kiöregedtek”. Akkor, amikor már mindent tudnak! Ilyen az élet...

– Az énekes is?

– Hál'istennek, mi jobb helyzetben vagyunk. Látod.

Borzák Tibor
Fotó: Somos László

Szemenszedett igazságok a szebbik nemről...

„Kevés az idő arra, hogy felsoroljam mindazokat az örömeiket, amelyekben az öregkor részesít engem. Az egyik például, ha rá gondolok azokra a nőkre, akiket nem vettem feleségül.”

G. B. Shaw, író

„A gyenge férfiak utálják az erős nőket. Az erős férfiak megengedik az erős nőnek, hogy gyenge legyen, ha éppen erre van szüksége.”

Barbara Walters, tv-komentátor

„Kövess el mindent, hogy már akkor megismerd a nőt, amikor még nem a szeretőd. Utána már sohasem fogod megismerni.”

Alfred Capus író

Cukor- és epebetegeknek

180 g szénhidrát/nap		Pótvacsora	
Energia	Szénhidrát		
Kcal	g		
Reggeli			
30g Szacharinos tea	–	2 db Kocka sajt	172,0
Pannónia ízletes	60 g 127,20	Alföldi kenyér	45 g 112,9
Korpás kenyér	60 g 169,20		284,9
	296,40		25,1
	30,5		
Tízórai			
30 g Szacharinos limonádé	–		
Túra sajt	50 g 93,0		
Alföldi kenyér	55 g 138,1		
	231,1		
	30,2		
Ebéd			
45 g Húsleves			
Sertéshús (sovány)	80 g 127,2		
Sárgarépa	20 g 7,0		
Petrezselyemgyökér	20 g 5,8		
Zeller	10 g 2,9		
Finommetélt	10 g 38,0		
Só, kömény, vegeta	–		
Főtt hús (húslevesből)	–		
Almamártás			
Alma	150 g 45,0		
Liszt	10 g 34,5		
Szacharin, citromhéj, vaníliarúd, szegfűszeg	–		
Főtt burgonya			
Burgonya	80 g 73,6		
	334,0		
	16,0		
	44,6		
Uzsonna			
15 g Csirkeparízsi	50 g 115,0		
Korpás kenyér	30 g 84,6		
	199,6		
	15,2		
Vacsora			
35 g Kefíres túró			
Túró	100 g 143,0		
Kefir	30 g 19,5		
Só, petrezselyemzöld	–		
Korpás kenyér	60 g 169,2		
	331,7		
	35,5		
Zöldborsófőzelék-püré			
Hozzávalók:			
Zöldborsó (mirelit)	200 g 176,0		28,0
Liszt	10 g 34,5		7,0
Só, petrezselyemzöld	–		–
	210,5		35,0
Elkészítés:			
A zöldborsót sós vízben puhára főzzük. A főzleiből és a lisztből habarást készítünk, ezzel habarjuk be a főzeléket. A habarással még pár percig főzzük, majd ízesítjük apróra vágott petrezselyemzölddel. Az így elkészített főzeléket szitán átűrtjük és ha kell utóízesítjük. Ilyen módon bármilyen főzelék elkészíthető. Minden főzeléket az epebetegeknek gyakran panaszt okozó erős fűszerek (fokhagyma, bors, fűszerpaprika) és a zsiradékban pirított vörshagyma nélkül készítenek el.			
Húsleves			
Energia Szénhidrát			
Kcal g			
Sertéshús (sovány)	80 g 127,2		0,3
Zsemle	1/2 db 73,5		15,4
Tojás	1/2 db 33,0		0,2
Olaj	5 g 45,0		–
Só, petrezselyemzöld	–		–
	278,7		15,9
Elkészítés:			
A darált húst jól összedolgozzuk az előre beáztatott, kinyomkodott zsemelével, a tojás sárgájával, a sóval és az apróra vágott petrezselyemzölddel. A tojásfehérjét habbá verjük és lazán hozzákeverjük a masszához. Olajjal kikent tepsibe terítjük és forró sütőbe pirosva sütjük, kockára vágva tálaljuk.			

Bíró Monika
dietetikus

Párizsi tudósítónktól

Parapszichológia

Parapszichológiai szalon nyílt Párizsban. Tíz napon át fogadta a látogatókat a Porte de Versailles, vagyis a versailles-i kapu melletti kiállítócsarnokban. Úgynevezett szakmai megnyitójára annyiból állott, hogy föltárták a széles üvegajtókat, és betódulhattak a meghívott kíváncsiak. Közöttük sokan maguk is szakmabeliek lehettek. Az átjónytásra várakozó tömegben például szármag martinique-i hölgyre lettem figyelmes; aki fejével magasabb volt, mint az őt kísérő, középterműtűt. Vagy az őt kísérte őt, nem tudom. Mindenesetre látni lehetett rajtuk, a parapszichológia beavatottjai közé tartoznak. Az őt rövidre nyírtan és ritkásan viselte öszes szakállát, a martinique-i, tehát színes bőrű, tarkaruhás hölgyet pedig olyan mozdulatokkal irányította a bejárat felé, mintha tojásdad gesztusait kristálygömb körül járatná.

Odabent egyébként kristálygömb is akadt néhány. A parapszichológiai szalon ugyanis olyanképpen volt elrendezve, hogy az ajtóállók és a tájékoztató pultok mögött könyvstandok, az okkult tudományok kellékeit és vajások szereit bemutató, egymástól gondosan elhatárolt helyek sorakoztak, azután hevenyészett fülkék sokasága következett, hol a jószok fogadták ügyfeleiket. Némelyiküknek volt kristálygömbje is, bár a módszerek roppant változatosságát vonultatták föl. Hiszen a szakma jelesei adtak itt egymásnak s híveiknek újabb találkat. Közöttük a '88-89-es Arany Nostradamus díj nyertese, aki a bordeaux-i elit jószasszonyként reklámozta magát, s egy fotón a teniszcsillag Yannick Noah társaságában mutatkozott. Ebből annyi mindenképpen kiderült, hogy a sportolókhoz és a művészeti fesztiválok résztvevőjéhez hasonlóan az okkult tudományok művelői is véltelkednek és egymásnak díjakat osztanak. Jó tanácsaikat pénzért osztották különben most is, de a szalonünnepekre való tekintettel két kérdést ingyen lehetett fölteni. Amiből támadtak viták, mert másként számoltam kérdező és kérdezt. A jósfülkék környékének hangulata azonban inkább kedélyes volt ezen a parapszichológiai szakmai megnyitón. És zsúfolt, mert fogadást idézően szolgálták föl a pohár pezsgőket és szendvicseket.

A jósfülkék során és a tömegen túljutva újabb standok következtek. Itt volt, megemlékezhet az ionizátor, elkészíthető a test kiválasztott pontjaira figyelő s azok alapján testi-lelki erőnlétet fölmérő teszt, vagy megkonzultálható a geobiológus. Ő egy-egy hely pozitív vagy negatív kisugárzásait vizsgálja. Lakásokra szakosodott kartársra házhoz megy, s mérleget készít arról, hogy a lakhelynek mely zugai a kedvező, illetve kedvezőtlen hatásúak. A hely kisugárzásai alapján ad aztán lakberendezési tanácsokat is. A hagyományos gyógy módok gyakorlati a technikát is hasznosítják. Elektromos akupunktúráról beszélt egyikük, másikuk meg hajdani döngyözőasszonyok, vagyis manapság kinezioterapeuták masszírozótudományát plántálta egy karszékre. Údítón gyenge áram kerint a fotelban, mely ettől megmasszírozza a benne elheveredőt. Lazító gyakorlatul több kiállító két hetes tanfolyamra invitált. A nyári vakációban az anney-i tő partján kerül majd sorra a „hogyan figyeljünk egymásra?” nevű tanfolyam, két héten át, közel egyhavi fizetésnek megfelelő részvételi díj ellenében. Elmés volt viszont a házi víztisztító berendezés. A parapszichológiai szalon végében pedig, két tanácsotrem között, boszorkánykellékek tárlata volt látható, ahol rokonszenves ördögfej virított a boszorkány sétatálcáján.

Zirkuli Péter
(Párizs)

Köszöntjük

GERGELY

nevű olvasóinkat

Gergely nevűnk a görög Grégoriosz latinus Gregorius formájának Gregor rövidüléséből származik. Jelentése: éber, érdeklődő.

Gergely napja a középkorban sokfelé tavaszkezdő, melegváró nap, a Juliánus-naptár szerint a tavasz napjegyenlőség időpontja volt. Gyergelyről a pásztorok azt mondják: „Gergő tekerő, csak kárt csinál, mert ha Gergő megrázza a szakállát, a bibicéket jócskán ellepi a hó. Márpedig a bibicék Gergő napján már fészken ülnek, Gergő napján tojják az első tojást.”

Ma köszönhetjük még Engelhard, György, Maximilián, Miksa, Szibilla és Teofánia nevű ismerőseinket is.

A Nap két: 06.05 órákor
nyugszik: 17.44 órákor

A Hold két: 19.10 órákor
nyugszik: 06.05 órákor.

Több-kevesebb napsütés

Országszerte változóan felhős idő lesz, több-kevesebb napsütés mindenütt várható. A nyugati, északnyugati szél élénk, időnként erős lesz. A hőmérséklet hajnalban 2 és 7 fok között, kora délután 15 és 20 fok között alakul.

A 10. játékhetén 5 találatos költségvetés nem volt, a 110 négytalálatos 150 058 forintot, a 8119 db háromtalálatos 1078 forintot ér, a 2 találatért 37 forint jár.

Eseménynaptár

40 évvel ezelőtt, 1950. március 12-én hunyt el emigrációban az USA-ban Heinrich Mann, német író. Az I. világháború alatt a vilmosi császárság kíméletlen ostromzója volt, majd a Weimari Köztársaság idején a polgári demokratikus eszmék szolgálatába állította publicisztikáját. Hitler hatalomra jutása előtt Párizsba, majd az ország német megszállása után az USA-ba emigrált. Újszerű nyelvezte miatt az impresszionizmus előfutárának tekintjük. Magyarul megjelent művei közül említjük a világsiker aratott „Ronda tanár úr” címűt –, amiből a kezdeti hangosfilmgyártás egyik legnagyobb sikere készült, a

Kék angyal, Marlene Dietrich főszereplésével –, „Az alattvaló” (egy regénytrilógia része) és „A kis város” címűeket.

*

55 esztendeje 1935-ben halt meg Mihail Pupin, szerb származású amerikai fizikus-mérnök, aki az elektrotechnika terén több találmányt alkotott. Ezek közül a legfontosabb a nagy távolságra való telefonálást lehetővé tevő, róla elnevezett önidukációs, torzítást kiküszöbölő tekercs („Pupin-csév”).

Dr. K. A.

Reklámlovag, csodaautón

Politikai reklámjaitok maholnap már-már olyan jók, amilyen rosszak a nyugatiak – tartja egy osztrák barátom. Úwe az MSZMP grafitti-művészeit éppúgy ideérti, mint a – legtöbbször! – csak a dadogásig eljutó anakronisztikus (ön)jelölteket, bármely párt színeiben is indulnak! Elgondolkodtató?! Pozsgay egy versenyautó volánja mögött?! Célba érni MSZP színekben?! Igaz, nem mondható rá rosszindulattal sem, hogy „rossz lóra tett”, hisz a tv képernyőjén felvillanó szupermasina megnyerő! De uraim, ha honfitársaink zöme még nem is tudja, per ma, (kamnyújtásnyira a választások előtt!) hogy kire adja majd voksát, egyet biztosan tud: kire ne! Ezért azután számára hatodrangú dolog, hogy lovon feszít-e a jelölt, árvalányhajas csikónak stilizálva, vagy a piros szegfű lovagjaként autósodán!

(B.B.)

Tévéjegyzet

Vasárnapi gyilkos köznapi színvonal

Szombaton későn este a tévé 2 gyenge sakkjátzmára hívta meg a nézőket. Jose Giavanni író-rendező: A vasárnapi gyilkos című francia krimijét vetítették, s ha a műsor kimit ígér, akkor reménykedünk, hogy részt vehetünk a Ki a gyilkos? című logikai fejtörőben. Gondolati játékokban, amelyben a néző megfigyelő- és kombinációs képessége egyaránt megmozdul és kikapcsolja a mindennapi gondolkodás taposómalmából. Jose Giavanni, ez a spanyol-olasz nevű francia azonban meglepetéseket halmozott egymásra. A nyomok – a kriminológiai logikai sakkfigurái – csupán a félrevezetésre szolgáltak, hogy a szereplők életében teljesen közömbös, azokkal semmiféle pszichológiai kapcsolatban nem lévők, s megmagyarázhatatlan indítékú gyilkosról elterelje a figyelmet. Így még attól is megfosztott bennünket, hogy a végén megvert sakkjátékosként a homlokunkra csapjunk: „O hát persze, hogy mi erre nem jöttünk rá!” Hiszen nem is jöhettünk rá, mert a szombaton este vetített A vasárnapi gyilkos krimiellenes dramaturgiája hétfőre már csak rossz példa emléke maradt. Csupán egy humoros helyzetet láttunk; miszerint egy utcalány néha okosabb, mint egy nyomozócsoport, no de mi magyarok esztendők óta ismerjük az egykori miskolci szajha híres mondatát: „Kapitány úr, maga már rég nem lesz itt rendőrkapitány, amikor én még mindig szajha leszek Miskolcon!”. Továbbá egyetlen művészi élményt leltünk fel benne: a női szereplő hangját Muszte Anna szinkronizálta, a csupán hanggal történő jellem- és helyzetábrázolás feltűnően magas színvonalán! És szépek voltak a svájci hegyek.

(földessy)

Levél Darvas Ivánnak

Tisztelt Művész Úr!

Ön legkedvesebb színészeim közé tartozik. Szimpatikus volt, hogy nem kizárólag a világot jelentő deszkákon vállalt szerepet, hanem – mert színház az egész világ – a közélet hivatalos kulisszái elé is kiállt. Tetszett, amikor fölszen-dült a jól megszerkesztett hirdetés indításként a csodálatos népdal: „Szabad élet, szabad madár...”, s Ön pártját népszerűsítve kért jelöltjeikre szavazatot. Igen, tetszett. Azonban valamely ostoba indítástól vezérelt kampánygrafikus mindent tönkretett. „1950. Rákosi: „Aki nincs velünk, az ellenünk van!” 1962. Kádár: „Aki nincs ellenünk, az velünk van.” 1990. Szabad Demokraták: „Aki ellenünk van, az velük van!” Ez harsog a plakátokról.

Tisztelt Művész Úr! Remélem –, mert hisz Ön kifinomult lélek – érzi, hogy a magukat Szabad Demokratáknak tartók elvetették a sulykot. A magyarság igen nagy részét minősítették Önök a kirekesztés elve alapján. Becsületes emberek ezreiről tudok, akik nem SZDSZ-tagok, még csak nem is szimpatizánsok, és az első szabad választáson a Szabad Demokraták ellen fognak szavazni. Mert

minden más pártra adott voks az SZDSZ ellen kerül elszámolásra. Vannak tehát más pártokra szavazó becsületes polgárok, akik mégsem rákosisták, s akik megélték a Kádár-rezsimet – annak minden léleknemórással együtt – nem váltak ama rendszer híveivé, s akik megszenvedték és meggyűlölték a nyakukba sózott ferde, totalitárius ideológiákat, akiknek végképp elégük van mindenféle bűnbak-kijelölésből. A kizárás réme félelmetes. A megbélyegzés pedig szörnyű. A világtörténelem épp elégszer igazolta ezt. Remélem, felesleges bizonygatnom mindezeket Önnek, aki a bőrén szerzett a forradalmat követően szomorú tapasztalatokat. Azt pedig Ön is tudja, hogy az a tétel, miszerint aki az SZDSZ ellen szavaz, az bolsevik – nem igaz.

Eljövendő társadalmunkat hazugsággal megszerzett hatalomra építeni nem lehet, mert mi, magyarok elvérünk. Hogy ez az ország most ezer sebet hordoz, éppen az ördögien megkomponált becsapások sorozatának eredménye. Az emberek zöme nem akar olyan jövőt, amikor majd valakik megnézik, ki minek tartja magát, ki honnét jött, s majd a megszerzett hatalom jogán ítélkeznek felette. Azt mondják, a plakát fegyver. A szép „árvalányhajas” (kiemelés Rajk-tól) rádióhirdetés szabad madarát bizony ezzel lőttek szárnyon, Művész Úr! Alakításait továbbra is csodálva, tisztelettel:

Gacsályi József

Pisztolylövés az éjszakában

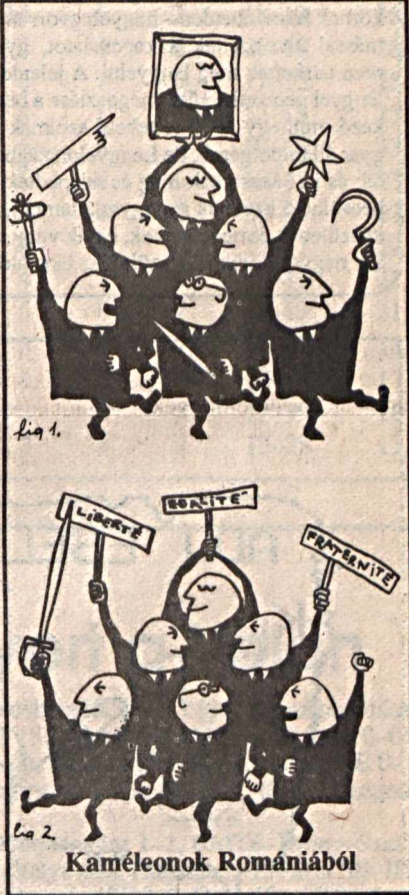
Még keresik a támadót

Március 10-én éjjel 2 óra körül Siklóson az ABC presszó előtt ismeretlen elkövető 9 mm-es fegyverrel megsebesítette Horváth Tibor pécsi lakost, akit súlyos, életveszélyes sérülésekkel szállítottak kórházba. A nyomozás eddigi adatai szerint a bűncselekmény elkövetésével alaposan gyanúsítható Luka Valentic, 29 éves jugoszláv állampolgár, aki 183-185 cm magas, vékony, de kispórtolt testalkatú személy. Szeme zöld, haja középhosszúságú, melirozott. Utolsó ismert ruházata: fekete bőrdzseki és szürke nadrág.

Eddig a hivatalos közlemény. További érdeklődésünkre a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságon elmondják, hogy a körözött személy még valószínűleg Magyarországon tartózkodik, mert nemrégiben felismerni vélték a cselekmény elkövetése után. Valentic egyébként ismert bűnöző Jugoszláviába, ahonnan ki is utasították.

Siklósi és Harkány környékén egyébként a szervezett bűnözés is felütötte a fejét, mondják a rendőrségben, s több mint intő jel, hogy az ömlő pisztolylövés korábban késelés, tömegverekedés és szándékos gázolás is megelőzte.

L. S.

KOSSUTH RÁDIÓ: 6.20: Pártok választási felhívása. 7.20: Pártok választási felhívása. 8.05: Hangszemle. 8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Eörsi István – ism. 9.00–11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók. 11.35: Utazás a koponyám körül. 12.50: Házunk tája. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: A tolerancia forradalma. 14.25: Egy lélegzetnyi oxigén. 14.35: Kóruspódium. 15.00: Beszélgetés Barlay Ö. Szabolccsal az erdélyi reneszánsz irodalom kutatásáról. 15.30: Lehoczky Éva operettfelvételeiből. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Zeneiskolásoknak – zeneiskolások muzsikálának. 16.25: A Nyitnikék postája. 17.00: Eco-mix. 17.30: Századok muzsikája. 17.55: Ipargazdák. 18.05: Látunk, hallottuk, olvastuk. 19.40: Népdalok. 19.50: Gong. 20.00: PAF-műsor. 21.00: A Rádiószínház 1989. évi dokumentumpályázatának díjnyertes műsora. 21.50: Geiger György trombitán játszik. 22.00: Hírvilág. 22.30: Mi a titka? 23.33: Barangolás régi hangszerek között Louise Kirby Lunn operáinak énekel.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben. 8.50: Délelőtti torna. 9.05: Bakaruhában. 9.35: Szanzonpódium. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: Operettparádé. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Népszerű fűvészmusika. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágermúzeum. 14.00: Kettőtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Vissza... Válogatás ifjúsági műsorközlő. 19.35: Mese-zene gyerekeknek. 19.50: Senki többet? Harmadszor! 21.05: Sikerlemez CD-n. 21.55: Rólunk van szó! 22.00: Ez botrány?! 23.10: Sporthíradó. 23.20: Az élő népdal. 23.30–0.14: Gitármania.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.10: Zenekari muzsika. 10.19: Így láttam Kodályt. 11.00: Helsinki Biennálé 1989. 11.46: Strausz Kálmán vezényel. 12.05: Magyar művészek operafelvételeiből. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: A Berlini Filharmonikus Ze-

nekar hangversenye a berlini Filharmonia hangversenytermében. 15.30: Az Óbudai Zeneházban. 16.05: Donizetti: Don Pasquale. 18.10: Elgar: Severni szvit. 18.30: Törd a fejed! 18.45: Utazás Matériába. 19.05: A szén. 19.05: Follow me! 19.20: Kommt mit! 19.35: Beethoven összes zongoraszonátája. Közben: kb.20.15: „... csak véled tudok én halmi is, élni is” verses összeállítás. kb.20.35: A hangversenyközvetítés folytatása. kb.21.20: Évszázadok zenekari muzsikája. kb.22.11: Basszusáriák. 22.30: A magyarországi cigányok népzeneje. 22.55: Alternatív díszkő. 23.29: A hét zeneműve.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarázatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek 8.10: Élő egyház 9.00: Hírek 9.10: Földközlelben 9.40: Nyugati folyóirat szemle 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangszó—Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyvelő 15.00: Hírek, műsorismertetés—Délutáni randevű 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemle 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Periszkóp 19.40: Figyvelő 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézők 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemle 22.00: A Mai nap késő esti ki-

adása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Periszkóp 23.40: Figyvelő 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemle 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézők 0.45: Műsorzárás

TV1: 9.00: Képpújság. 9.05: Tévé torna nyugdíjasoknak. 9.10: A nyugdíjasnak so-sincs ideje. 9.35: A HÉT. 10.35: Delta. 11.00: Képpújság. 16.30: Képpújság. 16.40: Déli videóújság. 16.50: Sűrű. 16.55: Tizen Tüliak Társasága. 17.45: Szám-adás. 18.00: Kalendárium 1990. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Cimbora. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. ....padam, padam, padam...” Zenés porté Kútvolgyi Erzsébetről. 21.00: Választási vitaműsor. 22.00: Panoráma. 22.45: Híradó 3.

TV2: 17.00: Képpújság. 17.15: TV 2. Benne: Reklám – Riportok – Időjárás – Zene. 17.45: Mozaik. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.46: TV 2. 19.00: Szimfónia. 19.52: TV 2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV 2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV 2. 21.30: Telesport. Kb.23.00: TV 2. Napzárta.

OSZTRÁK TELEVIZIO: 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Osztrák képek. 10.00: Iskolatév. 10.30: Liebling ügyvéd esetei. 11.15: Határozott, de szívélyes. 12.00: Mi vagyunk a legnagyobbak. 13.00: Hírek. 13.05: Jogi esetek. 13.35: Heti körkép. 14.00: Orchideák. 14.20: Batman. 14.45: Ház az Eaton téren. 15.35: Kum Kum. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Mini színpad. 16.30: Vif-zack. 16.55: Mini tv-híradó. 17.10: Egyedül a vadonban. 17.35: Mini tudósítás. 17.55: Philipp, az egér. 18.00: Mi. 18.30: Falcon Crest. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Hunter – Krimi-sorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: George nővér meggyilkolása. 0.25: Hírek. 0.30: Miami bűn. 1.10: Hírek.

2. műsor: 15.00: Műkorcsolya VB. Gála. 16.40: Művészlexikon. 16.45: Az élő bolygó. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartomá-

nyok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Hotel Paradics. 21.15: Schilling. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Test-lélek-tudat. 23.20: Éjszakai stúdió. 0.20: Hírek.

RTL PLUS: 6.00: Az NDK-beli helyzet. 6.25: Halló Európa – Jó reggelt, Németország! 8.30: Hírek. 8.35: Telebutik. 9.00: Hírek. 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Dr. Who. 11.00: Rajzfilm. 11.05: Mindig van egy holnap. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Kedves Bill bácsi! 15.30: Játssz velünk! 15.40: Hírek. 15.43: Üzleti hírek. 16.00: Álarc. 16.30: A hatmillió dolláros férfi. 17.10: Játékshow. 17.45: Csillagtalár. 17.55: Hírek. 18.00: A doktor kórháza. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: A 214-es reptelősorozat. 20.10: A főnök. 21.05: Csata Midway-ért. 23.20: Hírek. 23.30: Kulturális magazin. 0.10: Férfimagazin. 0.45: Pankráció. 1.20: Aerobic. 1.20: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Napkezd. 8.00: Egyveleg. 16.00: Forró drót. 17.00: Hullámhosszon. 18.30: Kék éj. 19.30: Hírek, időjárás. 19.45: Időjárás. 20.00: Super-vakációk. 20.30: India arcai. 21.00: A környezet kilitásai. 21.30: Q.E.D. 22.00: Hírek, időjárás. 22.15: Vad Dél. 22.45: Thai-földi panoráma. 23.15: A nagy korallzátony. 0.15: Hírek, időjárás. 0.30: Kék éj. 1.30: Időjárás. 1.40–7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: 7-ről 7-re. 17.15: Esély a daloknak. 17.45: Főzőlecke. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Inci-finci fantázia. 18.35: Pihenődő. 19.00: Kalandos utak. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagok papirus. 20.00: Új világ. 21.00: Thalassa. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Mechant Show. 23.30: Mille Bravos. 0.00: Műsorzárás.

SATI: 6.00: Jó reggelt a SATI-gyell 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Szomszédok. 9.00: Hírek. 9.05: Szeretethajó. 9.50: Utazóknak. Horoszkóp. 10.00: Hírek. 10.05:

Music News. 10.30: Ágyúgolyó futam. 12.15: Szerencsekerek. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Háztartás. Horoszkóp. 14.40: Szeretethajó. 15.30: Boldog napok. 16.05: Daniel Boone. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. 17.35: Természetbarátoknak. 17.45: Műsorjelölés. 17.50: Édes méreg. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: Szerencsekerek. 19.50: Időjárás. Hírek. 20.00: Történet John, az orvos tudor. 20.55: Hírek. 21.00: A szomszéd kertje. 22.35: Hírek. Sport. Időjárás. 22.45: Hírek és sztorik. Magazin. 23.40: A furcsa ügy. 1.20: Vallásos szemzőgből. 1.25: Műsorjelölés.

JUGOSZLAV TELEVIZIO: 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Erdei rendezvények. 8.45: Sorozat gyermekeknek. 9.00: Bejelentés. 9.02: Gondold meg. 9.15: Hogyan kell nézni egy képalkotást? 9.30: A zene történetéből. B. Kunc. 10.00: A glagolita írásmód. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztottak – nézzék! 14.45: Műsorismertetés. 14.50: Hírek. 15.00: Az éjszakát Önökkel töltjük. 16.30: Magyar híradó. 17.00: Tv-napló I. 17.20: Oktatóműsor. 17.50: Sorozat gyermekeknek. 18.05: Sorozat gyermekeknek. 18.20: Számok és betűk. 18.40: Rajzfilm. 18.45: Dokumentum-program. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: Időjárás. 20.05 B. Nušić vígjátékkiből. 21.10: Képzőművészeti műsor. 21.40: Tv-napló III. 22.00: A mai sport. 22.05: Az éjszakát Önökkel töltjük. 0.05: Hírek. 0.10: A keddi műsor ismertetése.

2. műsor: 16.40: Műsorismertetés. 16.45: Hírek. 17.50: Tv-naptár. 17.00: Könyvkiadó. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.20: Zágrábi és horvát zagonjei körzeti program. 19.30: Tv-napló. 19.55: Műsorismertetés. 20.00: A sport világa. 20.50: Tv-Mix. 21.00: Háborús sorsok. 21.55: Dokumentum-tűst. 23.25: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és SATI műsorát részletesen közli a Teleshod

**Magyarországi Lengyel Nemzetiségi Szövetség
Budapest**
**Zwiazek Narodowosciowy Polaków na Węgrzech
Budapest**

Budapest XIII., Kassák L. u. 41. 1426 pf.: 44. telefon: 1291-361

Tisztelt Főszerkesztő úr!

Magyarországon jelenleg mintegy 10-15-20 ezer olyan személy él, aki lengyel nemzetiségű. Pontos számot azért nem tudunk mondani, mert nincs semmiféle nyilvántartás sem arról, hogy valójában ki számít lengyel nemzetiségűnek, sem pedig tartózkodási helyükről, lakcímükről. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy bár a lengyel nemzetiségi kisebbség ezer éve létezik Magyarországon, a lengyeleket soha nem tartották hivatalos nemzetiségi kisebbségnek. Összetévesztettek bennünket a szlovákokkal, szerbekkel, horvátokkal, többnyire tótoknak neveztek minket. Borsod megyében van néhány község (Ládbesenyő, Emőd, Sajószentpéter, Szendrő, Martonyi, Derenk), ahol szép számmal a XVII-XVIII. században letelepedett lengyelek élnek. Még nem is olyan régen szlovákoknak hitték és tekintették őket. Az Árpádok, Anjouk és Jagellók korában, akárhányszor magyar-lengyel hercegi vegyes házasságra került sor, és az ifjú pár Magyarországon telepedett le, a lengyel menyasszony vagy vőlegény kíséretében olykor több száz honfitársa érkezett hazánkba. De jöttek szép számmal lengyelek, amikor egy-egy trónkövetelő menekült Magyarországra (pl. Bezprym herceg, akiről Veszprém városát neveztek el), vagy amikor a bajba jutott magyar főnemes segítségére lengyel felmentő sereg jött a Duna völgyébe. S jöttek szép számmal lengyelek a Monarchia idején Bem csapataival, vagy a második világháború idején 140 ezren találtak itt menedéket. Többiségük egy idő után visszatért Lengyelországba, de sokan itt találtak feleséget, vagy éppen férjet, és itt maradtak. Más nemzetek képviselőivel ellentétben, a magyarországi lengyelek – talán a szívélyes légkörnek köszönhetően – nagyon gyorsan asszimilálódtak, s egymással elvesztették a kapcsolatot, gyermekeiket, unokáikat nem tanították meg lengyelül. A jelenleg Magyarországon élő lengyel nemzetiségűek megoszlása a becslések szerint a következő: mintegy 2000-re tehető azoknak a száma, akik ma magyar állampolgárok, de Lengyelországban születtek, nevelkedtek és itt házasodtak meg és telepedtek le. Mintegy 10 000-re becsülhető azoknak a magyar állampolgároknak a száma, akik itt születtek és nevelkedtek, egyik vagy mindkét szülőjük, esetleg nagyszülőjük, dédszülojük, tkszülojük volt a bevándorló

lengyel. Bár legtöbnyire nem tudnak lengyelül, lengyel származásukra büszkék, s lengyelországi rokonságukkal ma is tartják a kapcsolatot. Végül mintegy 1000-5000 főre tehető azoknak a lengyeleknek a száma, akik közösségben élve több nemzetiségen át megőrizték a lengyel kultúrájuknak, nyelvüknek legalább foszlányait (pl. a már említett borsodi faluk lakosai). Mivel a lengyel követség csak a lengyel állampolgárokról vezet nyilvántartást, s szokás, gyakorlat híján a magyarországi lengyelek zöme nem vallotta be lengyel nemzetiségi voltát, nagyon nehéz kinyomoznunk hol tudjuk fellelni őket. Ezért lenne számunkra nagyon fontos, ha az Ön lapja is közölné felhívásunkat: jelentkezzenek mindazok a magyar állampolgárok, akik legalább részben lengyel származásúak, de azok jelentkezésére is számítunk, akik bár lengyel állampolgárok, de már itt születtek és nevelkedtek. Mivel a Magyar Köztársaság új alkotmánya alapján nekünk is jogunk van önálló nemzetiségi kisebbségként építeni hazánk közös jövőjét, úgy éreztük, a magyarországi lengyel kultúra megőrzése, a nyelvismertet ápolása, megújítása érdekében, továbbá specifikus érdekeink határos képviselése és védelme érdekében létre kell hoznunk saját nemzetiségi szövetségünket. Igaz, ezt „külön felhajtás” nélkül is megtehetnénk, hiszen egy egyesület megalapításához 10 személy elegendő. Igen ám, de mi azt szeretnénk, ha az alapításban azok is részt vennének, akikről most még nem tudunk, de nyilván később sérelmeznék, hogy őket miért nem kerestük meg. Ez is lengyel nemzeti sajátosság, hogy mi az ilyen apró, sokszor lényegtelennek hit momentumokra is érzékenyek vagyunk. Egyszóval: mi azt szeretnénk, ha a szövetségünk alapítása valamennyi magyarországi lengyel ünnepe legyen és ezért nem szeretnénk kihagyni az alapító aktusból egyetlen honfitársunkat sem. A magyarországi lengyelek jelentkezését levélben, Magyarországi Lengyel Nemzetiségi Szövetség Szervezőbizottsága, Budapest-72, postafiók 44., irányítószám 1426 levélcímen várjuk.

A megértését és segítségét előre hálásan megköszönjük.

Öszinte tisztelettel és nagybecsüléssel:

Zoltán Chrzaszczewski

A matonvásári Új Élet Mgtsz
900 m² alapterületű
ZÁRTKERTI TELKEK

értékesítését kezdi meg Baracska község határában,
a Vál völgyében található zártkerti övezetben.

A telkek értékesítési ára: 100,- Ft/m².

Előleg befizetése szükséges, ezek sorrendjében történik az előszerződés megkötése és a telkek kiválasztása.

A birtokbaadás várhatóan áprilisban történik.

További információk és telekigénylés:
Új Élet Mg. Termelőszövetkezet
2462 Martonvásár, Dózsa Gy. u. 6.
Titkárság
Telefon: Martonvásár 105.

30-40-50%
ENGEDMÉNY
A SZEKSZÁRDI
TITÁN-VÁSÁRON!

Keresse

31. számú vas-műszaki üzletünket

az Epreskerti úton!

Tel.: 74/15-536.

BABITS KIADÓ

Jó helyesírású gépironót keres azonnali beépítéssel. Jó kereseti lehetőség! Jelentkezni lehet: Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7. Telefon: 74/16-277.

1675 Budapest, Pf. 133.

Megrendelőlap

Megrendelem az IGEN c. kéthetente megjelenő lapot ..... példányban.
Kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Megrendelő neve: _____

Pontos címe: _____

Irányítószám: _____

aláírás

A megrendelőlapot felbélyegzett borítékban, az alábbi címre kérjük feladni:
Hírlapelfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, Lehel u. 10/A. 1900
A lap közvetlenül is előfizethető
HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon.

**A FIATAL KATOLIKUSOK
LAPJA AZ**

ÚJ HANG
A MAGYAR SAJTÓBAN,
AMELY A POLITIKÁNÁL
MÉLYEBB KÉRDÉSEKRŐL
BESZÉL.

APROHIRDETÉS

Baja mellett, Rév, Dózsa u. 37. szám alatti gázfűtéses családi ház gazdálkodásra alkalmas melléképületekkel 900 négyzetöles kerttel eladó.

Válaszokat „Tavaszi” jellegre a kiadóba kérem.

4x4-es ARO, 3 éves, friss műszakival eladó. Bárány Máté, Bata, József A. u. 31.

Biogilisza szerződéssel, OTP-re, illetve megegyezéssel áron alul is eladó. Sertés csere is érdekel. 6088 Apostag, Vasút u. 7. András.

Külföldi részvétellel alakuló gazdasági társaság üzlethálózat kialakítására keres vételre vagy bérbéveletre ruházati termékek értékesítésére alkalmas üzlethelyiséget különböző Balaton-parti településeken.

Ajánlatokat: az alábbi címre kérünk. Dr. Ihász Antal 8790 Zalaszentgrót Malom u. 18/A. Telefon: 177.

A Tolna megyei Lakáskarbantartó Ipari Szövetkezet felvételre keres:

1 hidegburkolót
1 melegburkolót
3 kőművest
5 asztalos
Jelentkezni lehet: Szekszárd, Marx K. u.

**Hirdetését
telefonon is
feladhatja**

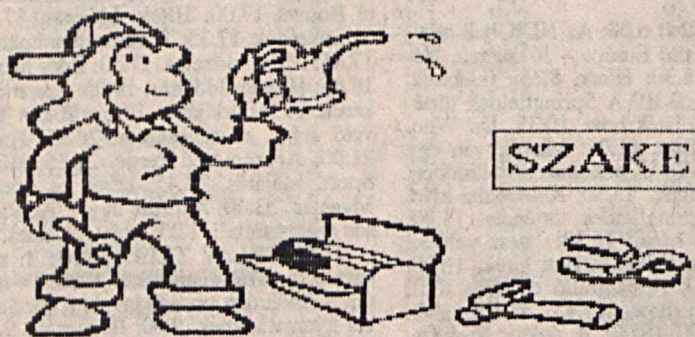

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

Demokratikus
Átalakulási
Törékvések
Utja
Magyarországon

**„Szakmunkástanulókért”
Kulturális Egyesület**

Az Egyesület célja a tanórán kívüli nevelés új demokratikus formáinak megteremtése, a szakmunkástanulók művelődésének segítése.

Tisztelt Asszonyom, Uram!

Ha Ön olyan helyzetben van, hogy tud és akar is segítségünkre lenni kérem adjon lehetőséget arra, hogy terveinkről részletesen tájékoztathassuk.

Ügyintézőnk:

KÁPOSI JÓZSEF

1062. Budapest, VI. ker.

Népköztársaság u. 63-65

Tel.:06/1/1427-556 vagy 1427-188

Nincsenek ma már favorit csapatok, bárki győzhet bárki ellen. Így volt ez a hétvégi fordulón, amikor is papíron esélyesebb volt a listavezető Újpesti Dózsa és a Ferencváros is Veszprém-ben, illetve Vácot, de mégis a kieséstől fenyegetett hazai csapatok szereztek meg a győzelmet. A többi találkozón – egy kivétellel – a vendéglátó csapatok örülhettek. Kivéve a Fáy utcában, ahol a Siófok immáron mumusának számító Vasas ellen törlesztett adósságából: Zsadányi és Meksz góljával hazavitték mindhárom pontot, s ezzel a sikerrel a számukra igen előkelő ötödik helyre tornázták fel magukat.

A forduló rangadóján sejtethető volt, hogy az MTK legyőzi a szétesett – Petres kiválásával – újabb jelentősebb vérvesszeséget szenvedett Videotont. Mivel a Pécs is – ha a vártnál jóval nehezebben –, egy öngóllal – legyőzte a Debrecen, így a Dózsa előnye csökken, az MTK újra két pontra megközelítette. A Fradinak pedig újra nyolc pont a hátránya a harmadik PMSC-vel szemben, ami a mostani hárompontos győzelmek esetén is nagyon nehezen hozható be – ráadásul ott vannak a nyomában a középmezőny csapatai.

– bégyé –

Bánki:

„A végére összezavarodtunk”

A Fradi népszerű középpályása sérülése miatt csak nézőként lehetett je-

Góllövőlista	
8 gólos: Bácsi (Ú. Dózsa), Dzurdjak (FTC)	
7 gólos: Balog T. (MTK-VM), Jován (MTK-VM)	
6 gólos: Csertői (Haladás), Fodor (Bp. Honvéd), Lehota (PMSC), Lovász (PMSC)	
5 gólos: Magyar (Siófok), Rubold (Ú. Dózsa), Schäffer (Haladás)	

Labdarúgó NB I. Dózsa- és Fradi-fiaskó vidéken

Visszapillantó tükör

len csapata váci mérkőzésén. Talán, ha pályán lehetett volna, másként alakulnak a dolgok, de az is lehet, hogy Koszta neki is „lehúzta volna a rolót”.

– Az első féldobban – szerintem – egy klasszissal jobbak voltunk a Vác-nál, de nem volt szerencsénk: vagy a kapufa, vagy Koszta mentett. Szünet után még úgy húsz percig nekünk állt a zászló, de utána teljesen összezavarodtunk.

– *Bár, van vissza még jócskán javítási lehetőség, de a dobogó eléggé messze látszik.*

– Igen, már messze látszott a tavaszi rajt előtt, most meg... ezt a meccset mindenképpen hoznunk kellett volna.

A meccs után – sajnos prognosztizálhatóan – jött a menetrendszerű botrány, néhány Fradi-szurkoló nem tudott úgy távozni Vácról, hogy ne hagyjon valamilyen nyomot maga után.

B. A.

Bp. Honvéd-büntetők

A Haladás szurkolói azért érezték igazságtalannak kispesti vereségüket, mert a Bp. Honvéd mindkét gólját 11-esből szerezte. Kurmai György a találkozó játékvezetője a következőképpen látta a büntetőket megelőző eseményeket.

– Az elsőnél már nem volt semmi esélye a szombathelyi védőnek, így ahogy mondanak szokás, akasztotta a labdát elpöckölő Fodort.

– *Ez tiszta sor, de a másodiknál a nézők csak annyit láttak, hogy Csehi a 16-oson belül elterül. Sőt Őn is habozott, mert előbb kijelöl, Molnár partizán felé nézett.*

– Na akkor menjünk sorjában. Az, hogy történt szabálytalanság, egész pontosan buktatás, az számomra egy pillanatig sem volt kérdéses. Abban

azonban nem voltam száz százalékgig biztos, hogy a 16-oson belül történt. Ezért néztem ki kollégámhoz, aki a kézmozdulatával egyértelműen jelezte, belül volt az eset. A Haladás-játékosok persze azt hitték, hogy Molnár másként látta, ezért akarták, hogy beszéljék vele.

Pechjük volt – még így is...

F. L.

Verebes: „Kihagyta, na és...!”

Amikor Hannich (alias Pupos) 0–0-as állásnál kihagyta a büntetőt, többen úgy gondolták, hogy ez a találkozó fordulópontra lehet. De nem így történt. Verebes József vajon miként élte meg a kihagyott 11-esét?

– Nem szokásom megszidni azt a játékos, amelyik nem rúgja be a 11-eset. Hannich egy kicsit erőltlenül ment oda. Kihagyta, na és...! Intettem neki, semmi probléma. A Hannich ezután is úgy játszott, hogy – szerintem – a mezőny egyik legjobbjává vált.

– *Csapattal is elégedett vagy?*
– Igen, jó formában vagyunk. Végére nem egy rossz Videotont győztünk le 2–0-ra.

T. L.

Negyedórás Rába vágta

Bár még 12 forduló hátravan a magyar labdarúgás élvonalában, a Rába ETO együttesének rendkívül fontos volt a szombati, Csepel elleni mérkőzés megnyerése. A győri zöld-fehérek ugyanis a 80-as évek elején szerzett bajnoki címek után, az úgynevezett Verebes-korszak befejeztével, fokozatosan estek vissza a hazai pontvadászatban. A dolog mostanra már addig

A második féldob már közel sem hozott látványos focit, az ETO érezhetően az eredmény tartására törekedett, a Csepelben pedig nem volt annyi, hogy esetleg szorossá tegye az összecsapást.

A győri szurkolók szeptember után, amikor is a Tatabányát győzte le az ETO, örülhettek újra fenntartás nélkül.

A három pont visszaadhatja az egyébként Hlavyivikot, Sullivant, Csikóst, Bordást, Sallóit és Zippfert nélkülöző vagongyári gárda jócskán megtépzott önbizalmát, de tény, a folytatásban csak az első játékrészben látott teljesítmény vezethet eredményre. Végezetül egy játék a statisztikával, ha a bajnokságban a pontok helyett a gólkülönbséget vennék figyelembe, akkor az ETO a jelenlegi 15. helyen szemben a táblázat 7. helyét foglalná el...

H. A.

Az NB I. tizenharmadik fordulójának eredményei: PMSC – Debrecen 1–0, Vasas – Siófok 1–2, Veszprém – Ú. Dózsa 1–0, Vác – FTC 1–0, Tatabánya – Békéscsaba 1–0, Rába ETO – Csepel 3–1.

Az NB I. állása

1. Ú. Dózsa	18	13	1	4	27–11	40
2. MTK-VM	18	12	2	4	26–10	38
3. Pécsi MSC	18	10	6	2	27–12	36
4. Ferencváros	18	8	4	6	27–18	28
5. Siófok	18	6	7	5	17–15	25
6. Tatabánya	18	8	1	9	12–18	25
7. Vasas	18	6	5	7	19–20	23
8. Videoton-Waltham	18	5	8	5	13–17	23
9. Bp. Honvéd	18	6	4	8	20–23	22
10. Békéscsaba	18	6	4	8	13–21	22
11. Veszprém	18	4	9	5	13–16	21
12. Debrecen	18	5	6	7	13–19	21
13. Váci Izzó	18	3	8	7	14–21	17
14. Haladás	18	4	5	9	20–18	17
15. Rába ETO	18	3	7	8	17–19	16
16. Csepel	18	2	9	7	18–28	15

Taroltak a magyarok

A Hotel Stadion tekepályája vasárnap kora reggeltől hangos volt: gurultak a golyók, dőltek a bábuk a IV. Print Pack–Stadion Kupa nemzetközi magyar bajnokságon.

A második napon a férfiak és nők egyéni küzdelmeit rendezték meg, amelyen a vendég országok – Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország, az NDK, Románia, Svédország – képviselőiben egy-egy, míg a házigazda Magyarország színében nyolc-nyolc versenyző lépett pályára. A magyar válogatott közül csak az idegenlégiósok (Csányi Béla, Nagy László, Németh Lajos) hiányoztak, ugyanis ők a párhuzamosan zajló nyugatnémet bajnokságban szerepelnek. Így is több világbajnokot és világbajnoki érmet láthatott a szépszámu nézősereg, hiszen pályára lépett Török Marianna, Mészáros József és Madák Pál. Amíg a versenyzők pályán „sor-

goskodtak”, az edzők a filmfelvevőket kezelték, hiszen jól jön a vb előtt a vetélytársak tükreinek kifürkészése, technikai tudásuk feltérképezése.

Az erőfelmérő a házigazdáknak sikerült a legjobban, hiszen már az első napi vegyes páros küzdelmekben is remekelték, s ezután az egyéni számokban is itthon tartották a győzelmet. A nőknél például hármas magyar siker született.

A 4. Print Pack–Stadion Kupa nemzetközi verseny végeredménye: egyéni:

férfiak: 1. Mészáros József (magyar) 907 fa (599, 308), 2. Christian Meier (keletnémet) 897 (590, 307), 3. Szabó Sándor (magyar) 891 (577, 314);

nők: 1. Kovácsné Grampsch Ágota (magyar) 429 (278, 151), 2. Vidács Györgyné (magyar) 420 (294, 126), 3. Vecseri Erika (magyar) 419 (280, 139).

A telitalálat kétezret ér

Dátum totó

Az elmúlt héten nem volt telitalálat, két olvasónk ért el négyes találatot. A Dátum totó a bajnokság ideje alatt jelentkezik, a telitalálatot elérő tippelők között minden héten egy 2000 forintos vásárlási utalványt sorsolunk. Beküldési határidő: péntek déli. Cím: Dátum Szerkesztősége, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky utca 7. sz. (Tippelni csak a lapból kivágott szelvényvel lehet.)

1.	Debrecen–Vác	
2.	Békéscsaba–Rába ETO	
3.	Haladás–Ferencváros	
4.	Videoton–Pécs	
5.	Volán–Komló	

Beküldő neve: .....
Címe: .....

EB-selejtezőink műsora

Rómában, az Olasz Labdarúgó Szövetség székházában találkoztak a szovjet, a magyar, a norvég, a ciprusi és az olasz válogatott képviselői, akik megállapodtak az 1992-es Európa-bajnokság selejtezőinek menetrendjéről.

Az EB-selejtezők műsora, 3. csoport

- A magyarok mérkőzései:**
1990. október 10.: Norvégia – Magyarország (helyszín: valószínűleg Bergen)
október 17.: Magyarország – Olaszország (Népstadion)
október 31.: Magyarország – Ciprus (?)
1991. április 3.: Ciprus – Magyarország (?)
április 17.: Magyarország – Szovjetunió (Népstadion)
május 1.: Olaszország – Magyarország (?)
szeptember 25.: Szovjetunió – Magyarország (Moszkva)
október 30.: Magyarország – Norvégia (valószínűleg Népstadion)

TOTÓ

10. heti eredményei:

- 1. Mannheim – Leverkusen x
- 2. Hamburg – Bayern München 2
- 3. Bochum – Uerdingen 1
- 4. Schalke 04 – Hertha BSC 1
- 5. Unterhaching – Wattenscheid 2
- 6. Osnabrück – Braunschweig 2
- 7. Essen – Kassel 1
- 8. Genoa – Bari x
- 9. Juventus – Milan 1
- 10. Barletta – Parma 1
- 11. Cosenza – Ancona 1
- 12. Padova – Torino x
- 13. Reggiana – Cagliari 1
- Pluszmezők: 14. Lecce – Napoli x

NB II.

Rangadót nyert a Volán

Keleti csoport: Nyíregyházi VSSC–Kecskeméti SC 2–1 (0–1), Kazinbarcikai Vegyész–Debreceni Kinizsi 2–0 (0–0), BVSC–Szolnoki MÁV MTE 2–0 (0–0), Debreceni MTE–Diósgyőri VTK 0–1 (0–0), Salgótarjáni Siküveg–Eger SE 0–1 (0–1), Mezőtúr–Szarvas 1–0 (0–0), Metripond–Bajai SK 0–1 (0–0), Szegedi Dózsa–Szeged SC 1–4 (0–3).

Nyugati csoport: ZTE–Nagykanizsai Olajbányász 1–2, BMTE–Törley–Szekszárdi Dózsa 1–2, Dorogi Bányász–Keszthelyi ATE Haladás 1–1, Paksi SE–III. ker. TTVE 0–2, Tapolcai Bauxitbányász–Dunaferr SE 1–0, Oroszlányi Bányász–Bp. Volán 0–2, Komló Bányász–Soproni SE 3–0, Ajka Hungalu–Mohács 2–0.

Keleti csoport:

1. Szeged SC	17	31–	6	42
2. Kazinbarcikai	17	25–12	33	
3. Eger	17	25–21	27	
4. DVTK	17	25–22	27	
5. Szarvas	17	17–16	27	
6. BVSC	17	20–20	25	
7. Kecskemét	17	26–26	24	
8. Metripond	17	23–20	22	
9. DMTE	17	20–18	20	
10. Debr. Kinizsi	17	15–16	20	
11. Szolnok	17	20–28	20	
12. Baja	17	15–18	19	
13. Nyíregyháza	17	12–18	19	
14. Sül. Siküveg	17	22–27	18	
15. Mezőtúr	17	13–25	16	
16. Szegedi Dózsa	17	15–31	11	

Nyugati csoport:

1. Volán	17	39–13	38
2. Oroszlány	17	29–15	34
3. ZTE	17	33–25	29
4. Dunaferr	17	27–26	27
5. III. ker. TTVE	17	22–14	26
6. Komló	17	22–17	26
7. Nagykanizsa	17	25–25	24
8. Mohács	17	22–21	21
9. Dorog	17	23–23	21
10. Sopron	17	26–25	20
11. Ajka-Hungalu	17	22–21	19
12. Tapolca	17	14–29	19
13. Szekszárd	17	18–23	18
14. BMTE-Törley	17	13–32	17
15. Keszthely	17	13–24	15
16. Paks	17	20–35	13

Kaszás Gáborra emlékezve

Détári is játszik a jótékony célú mérkőzésen

Szardán 15 órakor a Kőbányai úti pályán játsszák le azt a jótékony célú labdarúgó-mérkőzést, amelynek bevételéből támogatják Kaszás Gábor özvegyét és árvaát. A Videoton-Waltham néhai vezetőedzője emléke előtt is tisztelgő összecsapáson Détári Lajos pályára lép. Az Olimpiai Pireus légiósa jelezte Mészöly Kálmán szövetségi kapitánynak, hogy ha lehet, számoljon vele az összeállításkor. Vasárnap ismertették a keretet, amely a Kaszás Gábor volt tanítványiból álló együttes ellen lép fel.

A válogatott keret, amelynek tagjai szardán 13 órakor a Ganz-MÁVAG pályán találkoznak: kapusok: Petry, Brockhauser, mezőnyjátékosok: Simon, Horváth Cs., Híres, Mészöly, Lőrincz, Máriaši, Balog T. (MTK-VM), Csucsánszky, Lakatos (MTK-VM), Jován, Petres, Bácsi, Kovács E., Duró, Szekeres, Limperger, Keller, Mónos (Veszprém), Détári.

DÁTUM

Hadik fényes emlékei

Ma kétszáz éve halt meg Hadik András, aki a történelem során a legmagasabb katonai rangot viselte a magyarok közül: altábornagyként, majd tábornokként több ország haderőinek volt közös főparancsnoka. Emléke azonban legkevésbé ettől a pusztától csillog: nevét egyaránt őrzik a bukovinai székely falvak, s az emberségéért emlékoszlopot állító lengyelek, valamint a XVIII. század történetének avatott ismerői.

Nem kétséges, hogy különös és egyben zseniális ember lehetett. A Kaukázusból származott a Hadik-nemzettség, s így hercegi sarj volt, ám a Felvidéken köznevelésként élt a család már hosszú idő óta, amikor 1710-ben meglátta a napvilágot – Kőszegen, vagy a Csallóközben, mert ezt sem tudjuk biztosan. Jezsuitának készült, de apja tanácsára huszárként öregsítette e jellegzetesen magyar fegyverem hűrnevét. Számos győzelme közül is kiemelkedik Berlin 1757-es megsarcoltatása, amit Mária-Terézia névnapján vitt véghez, s amire egész Európa felkapta a fejét. Erdélyi és krakkói működéséhez kegyeletes legendák fűződnek, s emellett beszédesebb tények: embersége, szervezőkészsége példamutató ma is. Már eddig is emlékeinek fényéről beszéltünk, de bővíthetünk azzal, hogy grófi rangot, birtokot kapott, s azzal is: soha senki nem írt róla rosszat, mert huszáros tettei során sem engedett katonáinak szabadrablást. Nem véletlen, hogy a budai várban ott áll lovas szobra. S rajta a humoros fényes érdekesség: a szobor egy részlete mindig csillog. Miért? Ez itok...

#

A Balatonon megkezdték a tavaszi haltelepítést. A Magyar Országos Horgász Szövetség Balatoni Intéző Bizottsága és a Balatoni Halászati Gazdaság a közelmúltban együttes költségvetésszámolást tartott és kiderült, hogy a tavalyi maradványból jelentős tavaszi haltelepítést hajthatnak végre. Ebből az összegből tíz vagon kétnyaras, illetve kis részben háromnyaras pontyot vásárolnak.

A telepítést az északi parthoz közeli vizekben, Balatonalmádi és Alsóörs legjobb tenyészhelyein már befejezték. Március végén Tihany és Szigliget közelében bocsátanak a tóba újabb pontyrajokat.

A balatoni halászok vállalták, hogy a telepítés környékének egy kilométeres körzetében nyolc napig nem vetnek hálót. A Mohos is felhívással fordult tagjaihoz, hogy – bár jelenleg ponytra nincs tilalom – a telepítések környékén egyelőre ne horgásszanak.

(MTI)

KÉSZÜLNEK A SZAVAZÓLAPOK

Megkezdődött a március 25-i választásokra a szavazólapok nyomtatása. Először azokat készítik el, amelyek az egyéni képviselőjelöltek szerepelnek a 176 választókerületben. A pártlistákat tartalmazó szavazólapok nyomtatása csak március 18-án kezdődhet, mivel március 17-ig van lehetőségük a pártoknak, hogy a listáikon változtatásokat hajtsanak végre, illetve listakapcsolást jelentsenek be – közölte Mácsay József, a BM választási irodájának munkatársa. Elmondta, hogy azok a pártok, amelyek a szavazást megelőzően 8 nappal közlik listájuk kapcsolását, a listájukra leadott összesített szavazatok arányában szereznek mandátumot. A bejelentett egyidejűleg azonban közölni kell a választási bizottsággal, hogy az egyes jelöltek milyen sorrendben jutnak mandátumhoz. Az esetleges listakapcsolások tényét az adott területi választási bizottságok nyilvánosságra hozzák.

Mácsay József szólt arról is, hogy március 19-én techni-

kai főpróbát tartanak. A 716 egyéni, illetve a 20 területi választókerületbe telepített számítógépeket bekapcsolják az országos rendszerbe. A szavazatszámoló bizottságok ezen a napon „vizsgáznak” a jegyzőkönyvek kitöltéséből is, ugyanis ezek adatait beviszik a számítógépekbe.

A választási iroda munkatársa hangsúlyozta, hogy azok is választhatnak, akik esetleg elvesztették kopogtatócédulájukat, hiszen a cédula csupán értesítés arról, hogy az illetőt felvették a választók névjegyzékébe. A személyi igazolvány felmutatása azonban mindenképpen szükséges a szavazáskor. Azoknak a választópolgároknak viszont, akik 1989. december 31. óta megváltoztatták állandó lakóhelyüket, a korábbi lakcímük szerinti illetékes tanácstól kell igazolást kérniük arról, hogy törölték őket a választók névjegyzékéből. Ezt az igazolást március 25-én már az új állandó lakóhelyen történő szavazásnál kell bemutatni a szavazatszámoló bizottságnak.

Szülés a taxiban

Egy 28 éves makaói asszony – nem saját elhatározásából – taxiban szülte meg gyermekét. A kórházba tartott, amikor életet adott kislányának, a 3,15 kilogramm súlyú Cseang Laj-hungnak. A gondos taxis beszállította a kórházba az anyát és gyermekét, akik mindketten kiváló egészségnék örvendenek. Néhány nappal az eset után Makao legnagyobb taxivállalatának igazgatója felkereste a kórházban az anyát és a helyi szokásoknak megfelelően ajándékokat adott át neki és kislányának. Az ajándékok között volt egy okirat, amely szerint a taxiban született Cseang Laj-hung egész életét át igényesen utazhat a vállalat taxijain.

Litván parlament

Vitautas Landsbergis professzort, a Sajudis elnökét választották vasárnap az új összetételű litván parlament elnökévé, az új miniszterelnök pedig Kazimiera Prunskene, a független Litván KP felső vezetésének tagja lett. Az új összetételű parlamentben a Sajudis kétharmados többséggel rendelkezik. Erőzdött ez a szavazás menetén is, ugyanis Landsbergist elsőprő többséggel választották meg Algirdas Brazauskas, a független Litván KP első titkára ellenében. Landsbergis, a vilniusi konzervatívum professzora 91 szavazatot kapott, szemben Brazauskas 38 voksával. Figyelemre méltó az is, hogy a parlamenti elnöki poszt időközben visszalépett másik két jelöltje, Kazimierz Moteka és Algirdas Ozolas, szintén a Sajudis tagjai, s a miniszterelnök nő, Prunskene, a litván gazdasági önállóság kidolgozója is a Sajudis alapító tagja, noha megtartotta pártfunkcióját.

Ismét Kairó

Az Arab Liga külügyminiszeri tanácsa vasárnap délután elvi döntést hozott arról, hogy a pánszervezet székhelyét Tuniszból visszaköltöztetik Kairóba, Egyiptom fővárosába – közölték a delegációkhoz közeli források.

A Lett Kommunista Párt elleni demonstrációvá vált vasárnap este egy kisebb környezetvédelmi tüntetés Rigában. A tüntetők azt követelték, adják át a népnek a párt vagyonát, épületeit, pénzeszközeit, nyomdáját, kiadóhivatalát, záróják a párt irattárát és hozzanak létre társadalmi bizottságot a „párt bűneinek” kivizsgálására.

HELYREIGAZÍTÁS

A DÁTUM március 3-i számában Bosszuszomj ez vagy valami más? című írásomban egy rádióadásra hivatkozva Aczél György festmények „elvitelével” került összefüggésbe.

Tegnap a Magyar Rádió egyik munkatársa telefonon megkeresett, s elmondta, hogy a Vasárnapi Újság december 3-i adásában valóban elhangzott egy riport a néhány évvel ezelőtti hírhedt képlopásról. A Nemzeti Múzeum egyik vezetője nyilatkozott, s egy nyomozati utasítással kapcsolatban merült fel Aczél György neve nem éppen előnyös színben. „Elvitelről” azonban szó nem volt. Ebből kifolyólag ilyen tartalmú kijelentés a rádióból sem hangozhatott el.

A magam részéről a tanulságot levontam, az érintettektől pedig elnézést kérek. Cseke Hajnalika

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 1/1990. (III. 9.) MNB rendelkezése értelmében az 1990. március 15-én, 16-án és 17-én esedékes bérletek március 13-án, a március 18-án és 19-én esedékeseket március 14-én, míg az április 4-én és 5-én esedékeseket április 3-án kell a munkáltatóknak kifizetniük. A rendelkezés részletesen a Magyar Közlöny 21. számában jelenik meg.

Az M1-es folytatása

Gyorsított ütemben dolgoznak a kivitelezők az M1-es autópálya Tatabánya-Győr közötti 45 kilométeres szakasza jobb pályájának építésén. A munkálatokat tavaly októberben kezdték el, s ez év októberében már szeretnék átadni a forgalomnak az új pályaszakaszt. A csaknem 1,5 milliárd forintos beruházás eredményeként az ország legforgalmasabb és legbalesetveszélyesebb útvonalán a jelenleginél lényegesen kedvezőbb, biztonságosabb utazási körülményeket teremtenek.

Könyvbemutató

Sokévi európai megosztottság után, és amikor a totalitarizmust egy szabad demokrácia váltja fel, elismerést érdemel, hogy nálunk Magyarországon is visszaemlékeznek az emberek a nemzeti hagyományokra. Aki ugyanis nem ismeri a múltat, az nem ítélni meg a jövőt – mondotta Habsburg Ottó a Magyar Nemzeti Galéria zsűfóliság megtelt kupolacsarnokában, vasárnap Alexander Sixtus von Reden az Osztrák-Magyar Monarchia című, magyar nyelven most megjelent reprezentatív kiállítású könyve tünepi bemutatóján.

Az Országos Takarékpénztár közli, hogy a bejelentett munkanap- és munkarend-változások miatt a 11. heti Austria Lottó-szelvényeket március 14-én, szerdán 13 óráig lehet leadni a kijelölt átvevőhelyeken.

Holnapi számunkban olvashatják, ki az aki holtában is segíti az országot

Földosztás Romániában – Élesd határában

Kapfingér András felvételei

Az egyházi vagyon biztosítása

A református egyház keretmegállapodást kötött a Hungária Biztosítóval, amelynek értelmében templomait, műtértekeit ennél a pénzintézetnél biztosítja.

Ki mérte fel az egyház vagyonát, amely nyilvánvalóan nem csekély értékű, s milyen tüzetli haszonnal kecsegtet a biztosító számára a szerződés kötése – erről érdeklődött a Hungária illetékeseinél az MTI munkatársa. A válaszból kiderült, hogy az egyházak értékeiket – elsősorban a műemlék épületeket, a műtérteket, műkincseket, harangokat már korábban is biztosították, annak idején az Állami Biztosítónál. Ám akkor szó sem lehetett arról, hogy a károkat helyreállítási értékben térítsék meg, hiszen 40 éven keresztül különösebben nem foglalkoztak azzal, hogy felmérjék azokat az értékeket, amelyek az egyházak birtokában vannak.

A Hungáriával kötött mostani keretmegállapodás alapján a biztosító szakértői vállalták, hogy két éven belül felméri az értékeket, egyebek közt a debreceni, pápai egyházi létesítményeket, vagy például Budapesten a Ráday utcai Református Könyvtár értékét. Az egyház egyelőre általánydíjat fizet, ebből a biztosító az első évben 8–10 millió forint bevételre számít.

Torlódás a határon

Szigorúan végrehajtják a jugoszláviai határátkelőhelyeken a Szövetségi Végrehajtó Tanács azon rendelkezéseit, amelyek szerint a külföldiek az utazáshoz szükséges holmikon kívül csak apróbb ajándékokat vihetnek be az országba, a jugoszláv állampolgároknak pedig 50–65 százalékos vámot kell fizetniük minden olyan, poggyászukban lévő áruért, amely nem tekinthető személyes holminak. Mindezek hatására a hét végén a horgosi, a kelebiai és a tompai határátkelő magyar oldalán szinte állandósult a 10–12 órás várakozás. Kelebiánál 800, Horgosnál 4000 turistát nem engedtek át, mivel nem voltak hajlandók arra, hogy csomagjuk többletét, a rendelkezés megfelelően, letétbe helyezték.

Új menetrend új járatokkal

Két hét múlva, március 25-én, vasárnap, a nyári időszámítás kezdetével egy időben lép életbe a MALEV új nyári menetrendje.

A téli menetrendi időszakhoz képest újdonság, hogy a MALEV a szokásos nyári időnyújtásain kívül – ezek célállomása Várna, Burgasz és Barcelona – új közvetlen járatokat indít Stuttgartba, Kölnbe és Stockholmba is. Stuttgart eddig is elérhető volt Budapestről a Lufthansa gépeivel, ezentúl viszont hétfőn, szerdán és pénteken MALEV-járatokkal is megközelíthető lesz. Egy másik nyugatnémet város, Köln lesz az úticélja a hét hat napján a Lufthansával közösen üzemeltetett járatnak. További változás, hogy a stockholmi gép ezentúl közvetlen járat lesz, nem érinti Koppenhágát. Újra indul az egy időre megszüntetett kijevi járat is, ezt vasárnaponként vehetik majd igénybe az utasok.

Az új menetrend érvénybe lépésétől a magyar gépek Párizsban a Charles de Gaulle, Milánóban pedig a Malpensa repülőtérre szállnak le. Továbbra is közlekedik a MALEV-PanAm először tavaly májusban indított New York-i járata. Ezzel együtt Budapestről 39 ország 50 városa érhető el átszállás nélkül.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Czákó Sándor. Főszerkesztő-helyettes: dr. Tóttós Gábor (külpolitika). Olvasószerkesztő: Gacsályi József és Kis Pál István (belpolitika). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika), Wágner Dezső (gazdaságpolitika). Külföldi tudósítók: Holan-Koch Júlia (Berlin), Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős kiadó alelnöke. Szédes és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcsa u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja a Szikra Lapnyomda Budapest, XIII. Visegrádi u. 116. Felelős vezető: Csöndes Zoltán vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest, XIII. Lehel u. 10/A. A közvetlenül vagy postautóval, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 pénzforgalmi jelzőszámra. Elfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/ITO/1989. ISSN-szám: 0864-9170. Kéziratokat és fotókat nem örzünk meg és nem küldünk vissza!